

UDVIKLINGSSTRATEGI

LAG Himmerland 2022-2027 Rebild Kommune og Mariagerfjord Kommune

*Visioner, mål og indsatser for perioden 2023-2027
- samt baggrundsinfo*

Finansieret af
Den Europæiske Union

Indledning

LAG Himmerland 2022-2027 er et samarbejde mellem to kommuner: Rebild og Mariagerfjord.

De to kommuner ligger i det østhimmerlandske – med Randers mod syd, Aalborg mod nord, Kattegat mod øst og Limfjorden tæt på mod vest.

LAG-området DNA bygger i høj grad på den storslåede natur omkring Rold Skov, Rebild Bakker og Mariager Fjord, der hvert år tiltrækker mange turister med ønsker om særlige oplevelser og friluftaktiviteter. Ligesom naturen spiller en vigtig rolle for områdets borgere. Den giver høj livskvalitet.

LAG Himmerlands område har et aktivt forenings- og kulturliv med engagerede ildsjæle og et erhvervsliv kendetegnet af både iværksætter, veletablerede virksomheder og velfungerende erhvervsnetværk.

Området oplever også de velkendte landdistriktsudfordringer med fraflytning fra mindre lokalsamfund, centralisering, servicenedgang og en aldrende befolkning. En udvikling, der udfordrer landdistrikter i hele Europa.

I de seneste år har corona åbnet manges øjne for mulighederne for alternative måder at leve og arbejde på uden for de større byer, hvilket ses rundt omkring i Danmark og ude i verden, men effekterne er ikke helt slået igennem i LAG Himmerland. Endnu.

Med strategien og visionen for 2023-2027 ser LAG Himmerlands bestyrelse frem til at være en medspiller i udviklingen af nye rammer for "det gode liv på landet" gennem støtte til projekter og samarbejder, der giver endnu flere gode grunde til at bo, leve og arbejde i Rebild og Mariagerfjord kommuner.

Rigtig god læsning.

Finansiering:

LAG Himmerland forventer på baggrund af udmeldingerne fra Plan- og Landdistriktsstyrelsen at få følgende økonomiske ramme for LAG-indsatsen i Mariagerfjord og Rebild kommuner:

Rebild Kommune:	1.284.937 kr.
Mariagerfjord Kommune:	1.898.820 kr.

Midlerne fordeles således:

Projektstøtte:	2.547.005 kr.
Administration:	636.751 kr.

Hertil et årligt kommunalt tilskud fra de to LAG-kommuner på 60.000 kr. fra hver kommune – dvs. 120.000 kr. i alt. Aftalen med kommunerne kører til og med 2024.

Generelle oplysninger om den lokale aktionsgruppe

Navn: LAG Himmerland 2022 – 2027

LAG, FLAG eller integreret: LAG

Aktionsgruppens geografiske område: Rebild Kommune og Mariagerfjord Kommune

Aktionsgruppens adresse: Østergade 22, 9510 Arden

Aktionsgruppens CVR nr.: 4354 2265

Aktionsgruppens Nem-konto nr.: 9070 - 16350 75348

Aktionsgruppens telefon nr.: kommer

Aktionsgruppens e-mail: kommer

Forperson for bestyrelsen: Niels Juel Nielsen

Adresse: Løgstørvej 59E Hørby, 9500 Hobro

Telefon nr.: 60218137

e-mail: nielsjuel1234@yahoo.dk

Underskrift jf. standardvedtægter:

Dato: 12. januar 2023

Niels Juel Nielsen
forperson

Jeanette Sagan
næstforperson

John Astrup
kasserer

Indholdsfortegnelse

Indledning	2
Generelle oplysninger	3
A: Processen	5
A2: Godkendelsesprocedure	6
B: Beskrivelse af den lokale aktionsgruppe	7
Potentielle ansøgere og aktører	12
C: Beskrivelse / analyse af området	15
D: SWOT	28
Udfordringer og udviklingsbehov	31
E: Vision	32
F: Indsatser og mål	32
G: Egne prioriteringskriterier	34
H: Mål, indsatsområder og aktiviteter	35

Bilag:

Bilag 1: LAG Himmerland i et større perspektiv

Bilag 2: Resultat af høringsprocessen i kommunerne, regionen og medlemmerne af foreningen

A: Processen for udarbejdelse af strategien

A1

I arbejdet frem til udformningen af strategien har LAG Himmerland 2022-2027 inviteret en bred skare af centrale aktører, interessenter og informanter i området til en række sparringsmøder.

Hertil udarbejdede bestyrelsen en egen interview/spørgeguide til brug for 'dialog-møder', hvor bestyrelsesmedlemmer tog på besøg hos lokale borgere og foreninger og hvor interviewguiden sikrede, at de fik input med tilbage til brug for den samlede SWOT for området.

Alle de afholdte møder kredsede om at finde ind til de styrker, svagheder, muligheder og trusler, der kendetegner LAG området. Ligesom der på møderne var fokus på konkrete bud på ønsker og ideer til fremtidens LAG-støttede initiativer og projekter i området.

LAG Himmerland har ud fra ovenstående tilgang holdt møder med:

- Kommunaldirektørerne for Mariagerfjord og Rebild Kommune hhv. den 11.10.2022 og den 25.10.2022.
- Turistchefen i Rebild Kommune og direktøren for Destination Himmerland (Mariagerfjord kommune) den 25.10.2022.
- Leder af Business Park Nord (Rebild) og erhvervskonsulenter fra begge kommuner den 26.10.2022.
- Repræsentanter for landsbyråd, landdistriktsråd og lokalråd i de to kommuner den 2.11.2022.
- Foreningsnetværket "Det Gode Liv", samt borgere og foreninger i den østlige ende af LAG-området (Als, Øster Hurup, Skelund, Veddum, Als og Helberskov) den 9.11.2022.

Input fra møderne er baggrunden for den udarbejdede SWOT (punkt D1) og grundsten i de opstillede indsats, mål og aktiviteter i den strategi, der blev resultatet af den afholdte seminarweekend 26. og 27. november 2022, hvor bestyrelsen landede på fælles mål for LAG Himmerlands virke i de kommende 5 år.

Igennem hele processen har der været sparring med og deltagelse af de kommunale landdistrikts- og udviklingskonsulenter, som har bidraget med deres viden om de kommunale initiativer ift. lokale udviklingsplaner, borgerdrevne initiativer, styrker og udfordringer i lokalsamfundene.

Begge kommuner omkring LAG Himmerland har siden første fælles LAG tilbage i 2007 bakket op om LAG-indsatsen i området således at viden deles, projekter får sparring og lokale ildsjæle hjælpes i gang med deres lokale udviklingsprojekter med stærkest mulige fundament.

Landdistriktskonsulenterne har deltaget i flere af de ovennævnte møder og var ligeledes med på strategiseminalet den 26. og 27. november 2022, hvor alle indtryk og input skulle koges ned til de endelige strategimål for perioden 2023-2027.

A2:

Plan for den lokale godkendelsesprocedure:

LAG-strategien bliver sendt i høring hos:

- Rebild og Mariagerfjord kommuner samt Region Nordjylland: 16. januar 2023.
- Medlemmer af foreningen LAG Himmerland: 1. februar 2023.

Der er 14 dages høringsfrist.

Resultat af høringerne er vedlagt som bilag.

Strategien bliver sendt til Plan- og Landdistriktsstyrelsen senest til fristen den 20. februar 2023.

B: Beskrivelse af den lokale aktionsgruppe

B 1: Formålet med aktionsgruppens virke

LAG Himmerland 2022-2027 har en aktiv bestyrelse, der fra sin etablering har været inspireret af LEADER-principperne og har arbejdet bottom-up med vidensindsamling og møder med lokale aktører forud for formuleringen af strategiens mål, visioner og indsatser.

Bestyrelsen er kendetegnet af engagerede borgere, foreningsildsjæle og erhvervsfolk med stærke lokale netværk. Flere bestyrelsesmedlemmer har egne erfaringer som LAG-projektholdere, hvilket er en stor styrke i bestyrelsesarbejdet og i kontakten med lokale projektansøgere. Bestyrelsesmedlemmerne ser sig selv som aktive ambassadører for LAG-indsatsen. Via deres lokale netværk vil de bidrage til at øge kendskabet til LAG-indsatsen og arbejde for, at lokale projektideer bliver til kommende LAG-projekter. Mere end halvdelen af medlemmerne i den nye bestyrelse for LAG Himmerland 2022-2027 har været bestyrelsesmedlemmer i den forrige LAG Himmerland og har dermed stor erfaring med LAG-arbejdet. Nogle LAG-erfaring går helt tilbage til LAG Himmerland 2007-2013.

Siden den stiftende generalforsamling i september 2022 har bestyrelsen afholdt tre bestyrelsesmøder, fem møder med netværket omkring strategien (borgere, foreninger, erhvervs- og turistorganisationer samt kommunaldirektører), deltaget i strategiseminar med BPST i september samt afholdt et eget 24-timers strategiseminar i november 2022 med oplæg fra videnspersoner 'udefra' og fokuserede debatter. Aktivitetsniveauet og engagementet har været højt – og læringskurven stejl.

Bestyrelsen har etableret god kontakt til kommunernes landsby- og landdistriktsråd, som også har været inviteret til sparringsmøder i forbindelse med strategiarbejdet, og der vil i den nærmeste fremtid komme yderligere fokus på mulighederne for i fællesskab at fremme – og gerne selv igangsætte – projekter, der kan virke som fyrtårne og inspiration for en bredere målgruppe.

Der er bl.a. ideer til kompetenceudviklingsforløb for ildsjæle og projektmagere som et fælles initiativ, da der på flere af de afholdte møder forud for strategien blev udtrykt behov for en saltvandsindsprøjtning og kompetenceløft til lokalsamfund, borgere og foreninger. Ildsjæle skal næres for at blive ved med at brænde – og her ser LAG sig som en naturlig samarbejdspartner i et kommende inspirations/kompetenceudviklingsforløb med de to kommuners landsby/landdistriktsråd målrettet områdets ildsjæle.

LAG vil ligeledes løbende holde inspirations- og informationsmøder med fokus på mulighederne i LAG-midlerne. LAG har fokus og interesse i flere samarbejder på tværs af lokalsamfund og foreninger, da dette vil bidrage til at styrke de lokale aktører, inspirere til nye typer af projekter og måder at arbejde med lokal udvikling på.

I LAG-området findes et meget vellykket eksempel på et tværgående foreningssamarbejde – "Øster Hurup – det gode liv" – som er oplagt at inddrage som eksempel for andre til at tænke i nye og tværgående samarbejdsformer. Et af de nyvalgte medlemmer af LAG-bestyrelsen er aktiv i "Det gode liv", så kontakten ligger lige for.

Møderne med turist- og erhvervsorganisationerne har øget fokus på sparring og samarbejde om nye initiativer og opdyrkning af udviklingsprojekter i området. LAG bestyrelsesmedlemmerne og kommende koordinator er inviteret ind i netværket omkring turisme- og erhvervsfremme i Rebild og Mariagerfjord og vil indgå som sparringspartner og i samarbejder inden for de temaer, der fremmer projekter og initiativer med fokus på de indsatser, der er bærende i LAG-strategien.

B2: Aktionsgruppens netværk og samarbejdskapacitet

Samarbejder:

Der har siden 2000 været en LAG i Himmerlands område.

I perioden 2000-2006 i et bredt samarbejde fra Østhimmerland til det sydlige Vendsyssel.

Siden 2007 som et samarbejde mellem de dengang nyetablerede kommuner: Rebild og Mariagerfjord.

Samarbejdet har været tæt og godt – både mellem LAG og de kommunale systemer og mellem LAG og de lokale foreninger og erhvervs/turismeorganisationer.

Dertil har der været meget tæt kontakt til de nordjyske LAG – især på koordinationsplan, men også mellem bestyrelserne, som har været samlet til fælles temadage og sparringsmøder.

Region Nordjylland v/ Regional Udvikling indkalder med intervaller til fælles orienterings- og sparringsmøder med de nordjyske koordinatore.

LAG Himmerland ser de lokale landdistrikts- og landsbyråd og erhvervs- og turistorganisationer som naturlige samarbejdspartnere. Vi kan meget forskelligt – og mere sammen.

Der er, som nævnt andetsteds i materialet, allerede tanker om fælles kompetenceudviklingsforløb målrettet lokale foreninger og foreningsildsjæle med de to kommunale landsbyråd. Ildsjæle i lokalområdet vil gerne mødes, udveksle ideer og erfaringer – og have tilført ny viden om, hvad der batter i udviklingen af lokalområder og hvordan man bliver bedre til at arbejde på tværs af lokalsamfund og foreninger.

LAG Himmerland har sendt signal af sted om at deltage i samarbejder med andre LAG om fælles initiativer og projekter. Det ligger i LAG'ernes DNA at arbejde bredt og inkluderende i projekter med fælles fokus. En helt oplagt samarbejds mulighed kunne som nævnt herover knyttes til det opskalerede Hærvejs-projekt. Mange jyske LAG har et forløb af Hærvejen i deres geografi og LAG kan – i modsætning til mange andre fonde og puljer – støtte private projekter, der rækker ud over de foreningsbaserede initiativer. Projekter med fokus på aktivitet og oplevelse, guidede ture, overnatning, bispisning – helt generelt servicering af gæster – ligger lige for ift. LAG-støtte.

Det har LAG Himmerland som en særlig indsats i strategien.

På strategiseminaret blev bestyrelsen inspireret af sekretariatschef Mikkel Von Seelens oplæg om mulige snitflader ift. LAG-indsatsen og opfordring til at inspirere lokale private aktører til at tænke i servicetilbud i tilknytning til Hærvejens cykel- og vandreruter.

Netværk:

LAG Himmerland ønsker at fortsætte det gode samarbejde med de nordjyske LAG-bestyrelser.

Tidligere har været afholdt fælles tema/inspirationsdage med oplæg og projektbesøg for bestyrelserne og gennem alle år har et tæt samarbejde på koordinationsniveau været prioriteret.

Fra 2020-2022 lagde corona en dæmper på fælles bestyrelsesinitiativer, men fra 2023 og med det nye program er der igen fokus på samarbejde over LAG-grænserne og LAG Himmerland har allerede sendt ide af sted om en fælles temadag for de nyvalgte bestyrelser med fokus på strategimålenes overlap og mulighed for fælles projekter.

Fokusområder kan være turismeprodukter, lokale fødevarer og grønne/bæredygtige projekter.

Ligeledes er der allerede tanker og spirende ideer til at lade Hærvejen være bindeled for fælles LAG-projekter og initiativer i de kommende år. Hærvejen går gennem de fleste jyske LAG og ideen blev vendt på LAG-Himmerlands strategiseminar i november 2022.

LAG Himmerland ser frem til, at de lokale aktionsgrupper langs Hærvejen samles i nær fremtid med fokus på mulige tværgående initiativer og samarbejdsprojekter.

B3: Aktionsgruppens ressourcer og kompetencer

LAG Himmerlands bestyrelse består af 15 personer.

Tre udpegede politikere fra henholdsvis Rebild og Mariagerfjord kommuner og Region Nordjylland.

Dertil 12 folkevalgte medlemmer.

I LAG Himmerland har bestyrelsen valgt at have tre medlemsgrupper for at sikre så bred repræsentation som muligt. Således er der en borgergruppe, en foreningsgruppe og en erhvervsgruppe med hver fire pladser. Ingen gruppe i bestyrelsen har dermed flertal.

Bestyrelsen er sammensat bredest muligt og afspejler interessen for at indtræde i arbejdet for LAG-indsatsen i området.

I forbindelse med etableringen af den nye LAG Himmerland i september 2022 har der været sendt klare signaler via diverse kanaler/medier om, at målet var en bredest muligt sammensat bestyrelse ift. alder, køn, geografi og interessefelt.

Den nyvalgte bestyrelse består af erfarne foreningsmennesker, drevne projektholdere, engagerede borgere og erhvervsfolk med brede netværk.

Fem kvinder og ti mænd. En godt sammensat bestyrelse med aktive deltagere.

Bestyrelsesmedlemmerne ser sig selv som ambassadører for LAG-indsatsen i området og er allerede trukket i arbejdstøjet ift. at bringe LAG og mulighederne heri ud i de netværk, de hver især er engageret i.

På strategiseminaret i november 2022 udarbejdede bestyrelsesmedlemmerne en profil på både deres formelle og uformelle kompetencer, lokale netværk og samarbejder. Efterfølgende samledes det i en fælles kompetenceprofil for de tre medlemsgrupper: borgere, foreninger og erhverv.

Profilen ser således ud:

Foreningsgruppen:

Formelle kompetencer: sekretæruddannede, lærere, IT-programmør.

Erfaringer fra: bestyrelsesarbejde, projektarbejde og fundraising, gennemførelse og afrapportering af projekter (også LAG-projekter), budgetlægning og regnskabsstyring, kontakt til fonde og puljer.

Uformelle kompetencer: sproglige talenter (kommunikation/formulering), skriftlig formidling, fastholdelse af struktur, bred informationssøgning/nysgerrighed og udsyn, tålmodighed, vedholdenhed og overblik.

Netværk: lokale idrætsforeninger (svømning, yoga, vandring), grundejerforeninger, klyngesamarbejder mellem landsbyer, paraplysamarbejder mellem foreninger.

Borgergruppen:

Formelle kompetencer: teknisk uddannelse, leder i produktionsvirksomhed, internationalt arbejdsmiljø, cand. scient adm. med erfaring fra projektledelse, turismeudvikling.

Uformelle kompetencer: kreativitet, diplomatiske evner, resultatfokuseret, gør-selv-indstilling, bred viden, gode samarbejdsevner, erfaring med sociale medier.

Netværk: grupper, klyngeråd, kolleger i region og kommune, fundraisernetværk, fødevarenetværk, lokale borgere

Erhvervsgruppen:

Formelle kompetencer: Ledererfaring, HR-erfaring, politisk ledelse (byråd), ejendomshandel, forvaltningsledelse, professionelt bestyrelsesarbejde i DK og udenlandske virksomheder, erhvervsråd, lovgivning og forvaltning (boligdommer), investering og produktionsledelse.

Uformelle kompetencer: foreningsformandskab, LAG-bestyrelsesarbejde, igangsætteri, projektledelse, social forståelse, kulturforståelse i organisationer, ideudvikling og projektigangsætning.

Netværk: idrætsforeninger, erhvervsloger, erhvervsnetværk, bestyrelsesarbejde, diverse erfa-grupper, boligsociale netværk og borgerforeninger.

Bestyrelsesmøder

Bestyrelsen forventer at have ca. 2,5 mio. kr. om året til projektstøtte i 2023-2027. Disse uddeles ved to årlige ansøgningsrunder med tilhørende bestyrelsesmøder.

En gang årligt afholdes generalforsamling med et formøde i bestyrelsen.

Derudover holder bestyrelsen 3-4 andre bestyrelsesmøder og arrangementer med andre temaer.

Der udsendes dagsorden inden møderne og referater godkendes af et forretningsudvalg efter møderne, hvorefter det sendes til bestyrelsen og godkendes af alle på det kommende møde i bestyrelsen.

Suppleanter deltager ikke i møderne.

LAG Himmerland har en god tradition med en årlig besøgstur til egne støttede projekter og det planlægges hertil at lægge inspirationsture til andre LAG ind i årsplanen.

Proces for ansættelse af koordinator

LAG Himmerland 2022-2027 nedsatte i november 2022 et ansættelsesudvalg (formand, næstformand og kasserer), som er ansvarlig for processen med ansættelse af koordinator.

Efter stillingsopslag (24.11.2022), ansøgningsbehandling og ansættelsessamtaler (uge 50 og 51) har udvalget blandt ansøgerne til stillingen peget på Anne Odgaard Ritman som LAG-koordinator.

Stillingen er på 32 timer om ugen.

Der arbejdes p.t. (primo 2023) på af afklare rammerne for ansættelsen, bl.a. undersøges om der fortsat vil være mulighed for samarbejde med en af LAG-kommunerne ift. arbejdsplads/kontorfællesskab og evt. bogholderiassistance.

Koordinator har ansvaret for den daglige drift af LAG-sekretariatet.

Herunder webopdatering, pressemeddelelser, mødeindkaldelser og dagsordner til bestyrelsen, referater af bestyrelsesmøder og generalforsamling med udarbejdelse af årsrapporten.

Koordinator holder løbende overblik over forbrugte og tilbageværende projektmidler afstemt med Bolig- og Planstyrelsen og følger løbende op på udviklingsstrategien i tæt samarbejde med bestyrelsen.

I samarbejde med enten en ekstern bogholder eller en kommunal administrativ medarbejder (dette afklares som nævnt herunder primo 2023) og LAG-kassereren udarbejder koordinator driftsbudget og regnskab.

Procedure for administration af driftsmidler

LAG Himmerland har i perioden 2014-2022 haft transport i driftsmidlerne til en af de to LAG-kommuner, Mariagerfjord Kommune. Denne har stået for lønkørsel, bogholderi, betaling af regninger og assisteret koordinator med klargøring af bilag til regnskab hvert år.

Ordnningen har fungeret til stor tilfredshed for LAG-bestyrelsen.

Der har været sikkerhed for professionel håndtering af økonomien og gennemsigtighed i alt.

LAG Himmerland 2022-2027 ser mange fordele i dette samarbejde og ønsker som udgangspunkt at fortsætte det. LAG afventer derfor afklaring fra Bolig og Planstyrelsen primo 2023 om modellens gangbarhed. Dette i lighed med flere LAG landet over.

Hvis ordningen ikke kan fortsættes indgår LAG aftale med en ekstern bogholder, der kan stå for bogføring, løn og betaling af fakturaer.

Procedure for sikring af habilitet i bestyrelse/koordinator

LAG Himmerlands bestyrelse består af engagerede lokale ildsjæle og erhvervsfolk og har gennem alle år været meget fokuserede på habilitet ift. ansøgninger. Bestyrelsen følger retningslinjerne i forvaltningsloven som gengivet i vejledningen til LAG i perioden 2014-2020.

Det sker, at et eller flere bestyrelsesmedlemmer er inhabile ift. indkomne ansøgninger og reglerne rides derfor altid op forud for alle ansøgningsrunder.

Som det fremgår af vejledningen, er medlemmer af bestyrelsen inhabile ved bestyrelsens behandling af ansøgninger om tilskud, når vedkommende har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald, fx nær tilknytning til ansøgeren, eksempelvis som repræsentant for eller bestyrelsesmedlem i det ansøgende selskab, forening, myndighed, fond eller lignende.

Bestyrelsesmedlemmer, der er inhabile i forhold til en konkret ansøgning, kan også være inhabile i forhold til øvrige ansøgninger i en given ansøgningsrunde, fx hvis bestyrelsen skal behandle flere ansøgninger, der samlet overstiger tilskudsrammen.

Hvis tilskudsrammen er mindre end summen af de samlede ansøgningsbeløb, er den inhabile part som udgangspunkt inhabil i forberedelsen, forhandlingen og afstemningen vedrørende ALLE ansøgninger.

Hvis tilskudsrammen er større end summen af de samlede ansøgningsbeløb, kan den inhabile part godt være til stede under behandlingen af de andre ansøgninger. Den inhabile part kan ikke være til stede under behandlingen af den ansøgning, som vedkommende er inhabil i forhold til.

Det vil sige både under behandlingen af ansøgningen i forhold til, om der skal gives tilskud til ansøgningen, men også i forhold til behandlingen af beløbsstørrelsen. Den inhabile part kan dog godt være til stede under behandlingen af de resterende ansøgninger.

Hvis bestyrelsen vil miste sin beslutningsdygtighed, eller det af hensyn til bestyrelsens sammensætning vil være forbundet med væsentlig betænkelighed, hvis den pågældende ikke kan deltage i behandlingen af spørgsmålet, gælder bestemmelserne om inhabilitet i forvaltningsloven ikke.

Den lokale aktionsgruppes bestyrelse skal som udgangspunkt indkalde eventuelle suppleanter, hvis der er risiko for, at der ikke er nok medlemmer til at kunne opretholde beslutningsdygtigheden.

Hele bestyrelsen kan dog være til stede ved behandlingen af et projekt, hvor LAG selv er ansøger, da der ikke er andre muligheder for at behandle en sådan projektansøgning.

Sikring af gennemsigtighed i prioritering af projekter:

Bestyrelsen scorer de indkomne ansøgninger i forbindelse med ansøgningsrunder og har opbygget stor erfaring i Promis-værktøjet, som har givet et solidt grundlag for en ensartet, grundig og gennemsigtig behandling af ansøgninger til LAG Himmerland. Koordinator sørger for at alle ansøgninger er fuldt oplyste inden scoringerne påbegyndes.

Bestyrelsens score samles i en oversigt, rundsendes inden indstillingsmødet og danner grundlag for debatten og indstillingerne på selve mødet.

Koordinator sætter efterfølgende den administrative score som afspejler bestyrelsens beslutninger og enighed på indstillingsmødet.

Det er LAG Himmerlands forventning, at redskabet til projektvurdering og scoring forfines yderligere i den nye periode, og at brugen af det gøres endnu mere intuitiv.

Procedure for løbende overvågning og evaluering af udviklingsstrategiens gennemførelse

Koordinator har i det daglige arbejde med ansøgere, projekter og bestyrelse fokus på LAG-strategiens mål, indsatser og aktiviteter - og støtter og vejleder bestyrelsen i arbejdet med at føre disse ud i livet.

Bestyrelsen har planlagt som minimum hvert andet år at give strategien et serviceeftersyn; måske er der mål og indsatser, der skal have ekstra fokus og omtale? Matcher de oplyste mål, indsatser og aktiviteter de interesser og behov, der er i lokalområdet? Fordeles midlerne så de løfter LAG visionen?

LAG-strategien skal ikke 'kun' matche de ideer og projekter, der kommer fra lokale ildsjæle – strategien skal også bruges til at sætte gang i nye vaner og ideer.

Den skal gerne bibringe området ny viden. Skabe interesse for nye typer af projekter. Ny samarbejder. Innovative og nyskabende tilgange til at løse lokale udfordringer.

Hvordan bestyrelsen løbende vil sikre tilstedeværelsen af den nødvendige viden og kompetencer

Bestyrelsen repræsenterer en bred vifte af erfaringer, talenter og kompetencer, og med ansættelse af en kompetent koordinator menes den nødvendige viden og de rette kompetencer at være til stede for at løfte LAG-indsatsen.

Bestyrelsen repræsenterer jf. tidligere både det politiske liv, lokale foreninger, borgere og erhvervsliv og er meget fokuseret på at arbejde ud fra LEADER-principperne med fokus på tværgående samarbejder og netværksopbygning.

Dertil har LAG som tidligere nævnt igennem mange år haft tæt og god kontakt til de to kommuners udviklingskonsulenter inden for landdistriktsudvikling og de to kommuners landdistriktsråd, hvilket sikrer at viden deles og inspiration til nye initiativer altid er i spil. Hertil kommer sparring med de øvrige LAG og koordinatorene på landsplan – og regionalt i særdeleshed.

LAG vil løbende hente viden ude fra og vil i forbindelse med udrulningen af strategien bl.a. søge opdateret viden ift. den grønne og bæredygtige omstilling og med stor interesse følge de lokale strategier for klimatilpasning og forebyggelse af klimarelaterede problemer – og støtte projekter med denne fokus, hvor det er muligt.

Den grønne dagsorden og klimatilpasningen er et globalt fokusområde, som kræver nytænkning og kreativitet – og der skal handles. Nu.

LAG har i strategien fokus på at støtte videnserhverv, grøn omstilling og bæredygtige projekter og håber med støtten at være med til at skabe grundlag for fremtidige klimavenlige løsninger, nye vaner og tværgående samarbejder.

B4: Aktionsgruppens vurdering af områdets potentielle ansøgere og aktører, og hvad der vurderes at ligge lokalsamfundet mest på sinde.

De mange møder og interviews med aktører i LAG Himmerlands område i forbindelse med vidensindsamling til strategien har vist, at der er stor forskel på, hvor aktive og udviklingsmindede de lokale foreninger og borgergrupper er, og hvad der driver nye initiativer frem.

Mange lokalsamfund er kendetegnet af gode netværk, bredt samarbejde, iverigdom og brændende ildsjæle, der gør en kæmpe indsats for det lokale liv og trivsel.

Andre lokalsamfund er kendetegnet af afmatning, mangel på drivkraft og en del frustration.

Alle lokalområder ønsker at arbejde for en positiv udvikling – det er bare ikke alle steder, at ressourcerne findes. I foreningerne er sammensætningen af personer afgørende for initiativerne, ligesom det er afgørende at de rette kompetencer findes, og at der samarbejdes om aktiviteter og nye ideer. Nogle foreninger rider på succeser og har kontinuerligt gang i nye projekter og formår at samarbejde – andre oplever, hvor svært det er at drive en positiv udvikling, når folk flytter væk, byen mister pusten, huse står tomme og den naturlige rekruttering af lokale ildsjæle udfordres.

Derfor har LAG bl.a. fokus på kompetenceudvikling af områdets ildsjæle i et samarbejde med lokale aktører og kommunernes landdistriktsråd og konsulenter. Initiativet og samarbejdet skal være bredt.

Et andet fokuspunkt på møderne med borgere og foreninger har været synlighed og formidling. Foreninger og lokale aktører vil gerne udfordres på - og støttes i - at blive bedre til at formidle de mange gode aktiviteter, de har gang i og åbne deres mødesteder op for nye målgrupper. Formidlingen af lokale tilbud (især til nye målgrupper) kræver ekstra fokus, og det er nemmere at nå ud via de kendte kanaler og til den

kendte målgruppe – men på den måde overser mange foreninger, at der står nye aktive på spring med nye ideer og behov.

LAG vil i sparringen med projektaktører derfor stille krav om, at formidling indgår som en naturlig del af nye projekter. Der skal være en plan for hvordan og til hvem, det formidles, at der er startet et nyt projekt, en ny aktivitet, et nyt mødested eller netværk. Og en klar plan for hvad, der foregår hvor og hvornår – meldt ud til bredest mulige målgruppe.

Nye fælles formidlingskanaler på tværs af flere foreninger kan gå hen at blive et LAG-projekt i sig selv.

Mødesteder er der mange af i LAG-området. Og de er helt grundlæggende vigtige for det lokale liv.

Nogle fungerer fantastisk – andre kæmper med at udvikle sig og matche de aktuelle krav og behov.

LAG har som et af sine indsatsområder at støtte mødesteder, der tænker i nye måder at udfylde gamle rammer på. Ligesom LAG gerne vil støtte initiativer i mødestederne, der fokuserer på nye målgrupper og fremmer inklusion af svage borgere.

LAG håber med den nye strategi at være med til at udvikle nye typer af mødesteder – også mere uformelle eller ikke-fysiske mødesteder, der ikke kræver dyre anlæg. Eller nye anlæg.

Som måske er baseret udendørs. Eller i 'funktionstømte' bygninger med mulighed for nye aktiviteter for nye målgrupper.

Det lokale erhvervsliv er præget af iværksættelyst. Mange nye (mikro-)virksomheder spirer op hvert år og levedygtigheden er høj. Som en effekt af infrastrukturen sker væksten især i den vestlige del af LAG-området tæt på motorvej / transportkorridor, men der er også en række spændende erhvervsinitiativer uden for hovedbyerne. LAG har tidligere støttet iværksættere inden for fødevarerproduktion og lokale overnatningssteder - projekter, der nyder godt af de mange tusinde besøgende turister til de lokale naturperler i området.

LAG sætter også fokus på disse erhvervsområder i de kommende år.

Private initiativer, der bygger på de stedbundne ressourcer og særlige kvaliteter.

Her kan LAG-midlerne gøre en stor forskel og LAG-midlerne fremhæves af både erhvervs- og turismekonsulenter som helt unikke i kraft af muligheden for at støtte private initiativer.

Fra møderne med de to turistchefer i området står det klart, at LAG-midlerne kan gøre en stor rolle ift. udviklingen af nye produkter inden for turismeerhverv.

Mega-trenden inden for turisme i disse år er: grønne og bæredygtige produkter (lokale fødevarer, naturnær overnatning, outdoor produkter og aktivt friluftsliv), oplevelser i naturen bundet op på de autentiske lokale miljøer og konceptoplevelser i form af fx oplevelses- eller aktivitetspakker.

LAG er derfor af turistdirektørerne blevet opfordret til at støtte op om nye produkter inden for ovennævnte temaer. Og meget gerne skubbe til projektaktører bag overnatningssteder af høj kvalitet med spændende placering og udformning, da omsætningen hos de lokale erhvervsdrivende højnes betragteligt, når turister bliver i området i flere dage/nætter i stedet for at køre videre efter et par timers gåtur langs kysten og fjorden, i skoven eller bakkerne.

Erfaringerne fra tidligere LAG-støttede projekter som trætophytterne "Løvtag" på Als Odde, glamping-boblerne i Mariager og det nye vandrehjem/hotel i Øster Hurup viser, at efterspørgslen på unikke, stedsopkoblede overnatningssteder er stor. Og at kunderne er villige til at betale for produkter af høj kvalitet. Og det giver en positiv effekt på flere områder – også at gæster bliver i området længere tid og oplever flere af særlige tilbud, der knytter sig til LAG-området. Og er med til at bringe de gode oplevelser videre til de næste gæster.

Et nyt spektakulært overnatningssted i tilknytning til et tidligere LAG-støttet fødevarer-/oplevelsessted er så vidt vides undervejs. LAG ser frem til en ansøgning i de kommende år. Dette kunne udvikle sig til et spændende turisme-fyrtårnsprojekt.

Afslutningsvis skal nævnes to store trækplastre, der forventes at få betydning for turismen i LAG Himmerland og en større geografi i de kommende år:

Regan Vest – åbning af koldkrigsbunkeren midt i Rebild Bakker med et forventet besøgstal på 50-60.000 personer årligt.

Hærvejen – det nye opgraderede projekt med cykelruter gennem LAG-området med behov for nye opholds/servicesteder, aktiviteter og mulighed for 'sløjfe-ruter' ud i lokalområdet. Begge projekter forventes at sætte skub i en underskov af lokale projekter med tilbud om bespisning, hvile og service, oplevelser og aktiviteter, guidede ture – og overnatning.

Her står LAG Himmerland klar med vejledning, støtte og inspiration til ansøgning og projektudvikling.

C: Beskrivelse/analyse af området

1: Infrastruktur

LAG Himmerland (Rebild og Mariagerfjord) er i den vestlige del forbundet med Aarhus, Aalborg og Randers via motorvej E45. Skørping, Støvring, Arden og Hobro er stationsbyer med intercity- og regionaltogetsforbindelser mod nord og syd.

Hovedvej 507 mellem Randers og Aalborg er daglig færdselsåre for mange tusinde bilister - via Hadsund og den østlige del af Rebild Kommune - til vækstområdet omkring Aalborg Øst med universitet, Novi, det kommende supersygehus mm.

Til gengæld er der i begge kommuner langt fra øst til vest og fra de yderste områder til de større trafikveje og den gode kollektive transport. Dette rammer især borgere uden egen bil (unge og gamle).

Nordjyllands Trafikselskabs flextrafik supplerer den kollektive trafik, der har relativt få busforbindelser med få afgang og især dårlig aftendækning.

Mariager Fjord udfordrer trafikmønstret, idet den deler Mariagerfjord Kommune i nord/syd og i den østlige ende kan trafikken krydse vandet i Hadsund. De seneste par år er der sket en markant forbedring af cykelstier rundt om fjorden og politisk er det besluttet, at der skal være cykelstier hele vejen rundt om fjorden. Der er ligeledes gode cykelstier hen over kommunegrænsen til Rebild.

Jf. Energistyrelsens tal (2022), "Tjek dit net", som angiver dækningsadgang på 100/30 (i 2022), ser den digitale infrastruktur ift. bredbåndsdækningen i området således ud:

- Mariagerfjord – 92 % af boliger/virksomheder
- Rebild – 96 % af boliger/virksomheder
- Region Nordjylland – 98 % af boliger/virksomheder
- Hele landet – 96 % af boliger/virksomheder

Uddannelse

Mariagerfjord Kommune har 10 folkeskoler, et 10. classes center, 6 privat- og friskoler samt 7 efterskoler. Der er desuden et bredt udvalg af ungdomsuddannelser og erhvervsuddannelser, og kommunen er ambitiøs om at skabe et godt uddannelsesmiljø og gøre Hobro til en attraktiv uddannelses by. I Hobro ligger **Mariagerfjord Gymnasium** (STX, HF, VHF) og **HEG - Himmerlands Erhvervs- og Gymnasieuddannelser** (HHX, HTX, EUD, EUX) med både gymnasiale og erhvervsrettede uddannelser. **Erhvervsakademi Dania**, der tilbyder videregående uddannelser og akademiske uddannelser på deltid, **SOSU Nord** og **AMU Nordjylland** samt **FGU Himmerland** har afdelinger i kommunen.

Der er 8 folkeskoler i Rebild Kommune, en specialskole (Læringscenter Himmerland), et 10. classes center i Støvring samt 2 friskoler. Kommunen tilbyder desuden specialklasser, AK-klasser på nogle af folkeskolerne samt Basic Skills som er et alternativt deltids undervisningstilbud målrettet elever i 8. og 9. skoleår der af faglige, personlige eller sociale årsager er kørt fast i deres nuværende skolegang. Dertil findes der i Støvring et Gymnasium (STX) og en afdeling af **FGU Himmerland**. I Rebild Kommune findes fem efterskoler.

Sundhed

Rebild og Mariagerfjord Kommune ligger tæt på sygehusene i Aalborg, Viborg, Århus/Skejby og Randers med afdelinger af Aalborg Universitetshospital i Hobro og Farsø. Der findes sundhedscentre i både Rebild

og Mariagerfjord Kommune med en række forbyggende, rehabiliterende og sundhedsfremmende sundhedstilbud til borgerne. Derudover er der et antal praktiserende læger, specialiserede tilbud og træningsmuligheder i området.

Energiforsyning

Mariagerfjord Kommune har netop fået godkendt en ny varmeplan, som skal være med til at fremme den grønne omstilling. Kommunen arbejder på at få udnyttet så meget overskudsvarme fra virksomhederne i kommunen som muligt.

Der foregår løbende en dialog med flere virksomheder, ligesom der allerede udnyttes overskudsvarme fra en række virksomheder. Planen skal være med til at understøtte konverteringen fra olie og naturgas, til henholdsvis fjernvarme og varmepumper.

Der er 11 fjernvarmeværker i Mariagerfjord Kommune, hvoraf der er 6 mindre kraftvarmeværker som alle oprindeligt var naturgasfyrede, disse er i dag ændret til hovedsaglig at anvende biobrændsel. Biobrændsel der primært er baseret på skovflis og halm fra lokalområdet.

De enkelte varmeværker bliver understøttet i at fremme omstillingen ved i samarbejde med kommunen at skabe mulighed for at udvide de eksisterende fjernvarmeområder samt etablering af varmepumper i de områder, hvor der ikke er mulighed for fjernvarme.

Varmeplanen skal ligeledes være med til at udnytte den lokal producerede vindenergi, til produktion af brint og metanol, som basis for udfasningen af den fossile energi.

Der arbejdes ligeledes på etablering af et stort biogasanlæg centralt placeret i kommunen, som en vigtig brik i omstillingen.

Den 15. december 2022 vedtog byrådet i Rebild Kommune Varmeplanen 2022, der har særligt fokus på udpegning af de områder, hvor der er potentiale for at udbygge fjernvarmenettet, samt udpegning af områder hvor der forventeligt må etableres andre fælles lokale eller individuelle opvarmningsløsninger som f.eks. varmepumper.

Varmeplanen er et vigtigt værktøj til at udrulle mere grøn varme i Rebild Kommune, og herigennem fremme den mest hensigtsmæssige omstilling til fossilfri varme og derved også fremme uafhængigheden af russisk kul, olie og naturgas.

I Rebild Kommune bliver fjernvarmen leveret af ni varmeværker.

De fleste større byer er i dag enten fuldt forsynet med fjernvarme eller delvis forsynet med fjernvarme, med mindre områder med naturgas. For flere af disse områder, der forsynes af naturgas, er der allerede i dag overvejelser om konvertering fra naturgas til fjernvarme.

De enkelte varmeværker bliver understøttet i at fremme omstillingen, ved i samarbejde med kommunen, at skabe mulighed for at udvide de eksisterende fjernvarmeområder, hvor det er muligt.

2: Natur, inkl. naturbeskyttelse

I Rebild Kommune er der ca. 5000 ha og i Mariagerfjord kommune er der ca. 7000 ha natur, der er beskyttet af § 3 i Naturbeskyttelsesloven.

Natura 2000 er et europæisk netværk af naturområder med særlige bevaringsinteresser, hvor stat og kommunen er forpligtet til at gøre en særlig indsats for positiv udvikling og arter i området.

I Rebild Kommune findes tre Natura 2000 områder; Rold Skov, Sønderup Ådal og Smidie Bakkeø. Mariager Fjords østlige del mod Hadsund er del af et Natura 2000-område og er både ramsar-område, habitatområde og fuglebeskyttelsesområde. Lysbuget knortegås er speciel for området, idet hele bestanden overvintrer i Mariager Fjord, Limfjorden og langs Kattegatkysten. I de kommende år vil naturpotentialet øges, når næsten 400 hektar landbrugsjord omdannes til strandeng og ålegræs udplantes i fjorden.

I dag er 16% af Mariagerfjord Kommunes areal enten beskyttet af naturbeskyttelseslovens §3 eller Natura 2000. Mariagerfjord Kommune rummer en rig og varieret natur, og mange truede og sjældne arter finder plads til et leve inden for kommunen. Det er særligt større skovområder som Rold Skov og Tofte Skov, ådalene langs vandløb som Villestrup Å, Kastbjerg Å og Valsgård Bæk samt kysten langs Mariager Fjord, som rummer unik natur. Her har forholdene for at dyrke og udnytte naturen ofte været vanskelige, hvorfor naturen har fået plads til at udfolde sig.

For at bevare den rige natur vedtog Mariagerfjord Kommune i 2019 en ny biodiversitet politik, der arbejder på at indarbejde biodiversitet i den kommunale hverdag, overalt hvor det kan være med til at skabe værdi for at bevare naturen. I Rebild Kommune bidrager projekterne 'Vild med Rebild' og 'Vild Med Vilje' til at skabe en rigere natur.

Mariager Fjord, Rold Skov med Rebild Bakker samt Tofte Skov og Lille Vildmose er unikke områder, som jævnligt tiltrækker besøgende. Rebild og Mariagerfjord området har en natur af høj kvalitet og med store rekreative værdier og potentialer. Østkysten omkring Øster Hurup ved Kattegat har lange badestrande, som tiltrækker både lokale og besøgende især i sommerhalvåret.

I Rebild er det mest tilgængelige natur landbrugsjord, mens skove, enge, kalkoverdrev, bakker, hede, rene søer og uforstyrrede kilder og vandløb såsom Ravnkilden udgør mindre dele af det åbne land. Adgangen til natur og landskab er også ujævnt fordelt, men med gode forhold i den statslige del af Rold Skov, på kommunale arealer og i fredede områder.

Populære besøgssteder i naturen er bl.a. Kastbjerg Ådal, Madum Sø, Store Økssø, Villestrup Å, Store Blåkilde, Bjergskoven med den sjældne orkide Fruesko og Lindenberg Ådal i Rebild. Landskabet omkring blandt andet Skørping er skovdækket, rig på landskabskvaliteter.

I begge kommuner findes et udbygget netværk af naturstier – bl.a. omkring Hærvejen og Østkystruten (nationale cykelruter), Nordsøstien (national vandrerute), Mariager Fjord-ruten, Bælumruten, cykelrute 18 (regionale cykelruter) stierne ved Fyrkat og Glenstrup Sø, Mariager rundt ruten og Ajstrup Bugt ruten og den certificerede vandrerute, Panorama-ruten, mellem Bramslev Bakker og Hobro.

3. Miljø og klimaforhold

I Rebild Kommune er der i øjeblikket ved at blive udviklet en klimahandlingsplan i DK2020 regi i samarbejde med borgere, foreninger og erhvervsliv. Her har man forpligtet sig til at arbejde for at blive klimaneutrale og klimarobuste i 2050. Klimahandlingsplanen dækker hele det geografiske område og omfatter både klimatilpasning og klimaforebyggelse. Fundamentet for klimaindsatsen er netværket Klima Rebild, hvor institutioner, virksomheder, interesseorganisationer og lokale ildsjæle i samarbejde med kommunen samler klimaaktiviteter i løbet af året og i klimaugerne. Som udgangspunkt for klimahandlingsplanen er der udarbejdet et geografisk drivhusgasregnskab samt en risikokortlægning. På baggrund heraf kan det udledes at de største udledninger kommer fra arealanvendelse, husdyr og planteavl.

I Rebild Kommune tages der udgangspunkt i naturen, når kommunen ser ind i potentielle indsatser. Der fokuseres bl.a. på vådlægning af lavbundsarealer, skovrejsning, (fx bynært) og bioforgasning af gylle. Da placeringen er indlands, forventes de største udfordringer på vejen mod klimarobusthed at komme fra skybrud og tørt, hvor man fremadrettet vil tænke vandets naturligt vej tidligere ind i planlægning og samarbejde med borgere og erhverv om at finde de gode løsninger med merværdi, eksempelvis gennem rekreative områder af højere kvalitet. Derudover er det fjerde største udledningsområde transport, hvor der er forskellige muligheder i forbindelse med overgangen til grøn mobilitet, planlægning for bløde trafikanter og cykelkampagner, elcykler og elektrificering af transportmidler.

Denne omstilling kommer til at kræve mere vedvarende energi, hvilket der skal findes plads til. Her indgår Rebild Kommune i det regionale samarbejde Grøn Energi Nordjylland 2040, hvor kommunen har forpligtet sig til at arbejde for at blive selvforsynende med vedvarende energi som region i 2040.

Mariagerfjord Kommune er undervejs med en ambitiøs klimaplan, der skal gøre kommunen både klimarobust og klimaneutral senest i 2050. Byrådets nye vision lyder "Vi vil være en grøn kommune, og gå foran i denne omstilling. Det gør vi i et samarbejde med borgere, erhvervsliv og civilsamfund". Baren sat højt, og den første klimaplan vil favne bredt, så alle i kommunen kan tage del i udarbejdelsen af planen og blive en del af rejsen hen imod en klimaneutral fremtid.

Mariagerfjord Kommune er både en landkommune og en industrikommune, hvilket afspejles tydeligt i dens klimaregnskab. Det stiller store krav til, at kommunen udvikler planen i samarbejde med både landbrug og virksomheder og står sammen om, at løse de lokale klimaudfordringer. Dette gøres igennem klimapartnerskaber, samarbejde og dialog, så alle tager ejerskab for den forandring, der er nødvendig for, at kunne blive både klimarobust og klimaneutral.

Mens klimaindsatsen særligt handler om at reducere udledningen af klimagasserne nu, er der også et fremadrettet sigte i at værne om den smukke natur, landskaberne, byernes unikke charme og fjordens identitet som kommunens vartegn. Det gøres igennem en målrettet indsats omkring klimatilpasning. Vand i landskabet – både fra oven, fra neden, fra opland og fra havet – kan i fremtiden volde store problemer, hvis ikke der rettidigt klimasikres.

Klimatilpasningen tager hånd om alle de potentielle klimapåvirkninger, kommunen kan blive ramt af og sikrer de steder, hvor det kan blive problematisk inden, at situationen opstår. Også her er samarbejdets kunst vigtigt, fordi det skal gøres med både forsyningens, virksomheders og borgernes involvering.

4: Erhvervsstruktur

Erhvervslivet i begge LAG-kommuner er præget af iværksætterlyst og en mangfoldighed af virksomheder. Siden 2014 har Mariagerfjord kommune oplevet en fremgang i antallet af private arbejdspladser i kommunen, som i dag udgør ca. 75 % af alle arbejdspladser.

I oversigten herunder fremgår tallet for private arbejdspladser for både Mariagerfjord og Rebild kommune:

(NB: en del af de efterfølgende modeller er udarbejdet for Mariagerfjord Kommune af firmaet STRAN, hvorfor Mariagerfjord i nogle modeller er fremhævet med rødt. Tallene for Rebild Kommune fremgår også).

PRIVATE ARBEJDSPLADSER 2020 - BRANCHER

Tabellen viser antal private arbejdspladser i kommunerne, Nordjylland og hele landet fordelt på brancher.

Kommune	Landbrug, skovbrug og fiskeri	Industri	Bygge og anlæg	Handel	Transport	Hoteller og restauranter	Information og kommunikation	Finansiering og forsikring	Ejendomshandel og udlejning	Videnservice	Operational service	Øvrige erhverv	Alle private erhverv
Brønderslev	1.148	1.835	774	1.859	343	257	299	167	169	398	405	1.428	9.082
Frederikshavn	935	4.852	1.933	4.314	576	1.350	297	307	508	527	737	2.146	18.482
Hjørring	1.782	3.167	2.452	4.640	944	7.059	344	446	322	727	896	3.033	20.016
Jammerbugt	1.207	1.691	1.074	1.961	411	541	152	162	360	445	1.027	1.728	10.759
Rebild + Læsø	1.095	2.082	1.114	1.717	406	512	248	107	152	290	330	1.220	9.273
Mariagerfjord	1.124	4.281	1.284	3.342	848	434	215	306	252	644	622	2.186	15.538
Morsø	805	1.951	803	1.247	257	322	91	142	123	171	172	987	7.071
Thisted	1.451	4.463	1.366	3.211	595	578	226	392	345	570	598	1.617	15.412
Vesthimmerlands	1.345	3.515	1.590	2.300	416	417	236	383	199	272	413	1.649	12.735
Aalborg	1.508	10.742	7.132	17.925	3.018	4.228	5.148	2.408	1.899	4.987	4.695	8.685	72.375
Nordjylland	12.400	38.579	19.532	42.516	7.814	9.698	7.256	4.820	4.529	9.025	9.895	24.679	190.743
Hele landet	67.050	302.584	182.308	450.358	106.843	103.367	112.068	81.610	47.988	161.495	124.240	272.215	2.012.126

Kilde: STRAN og Danmarks Statistik

Over en tredjedel af de private arbejdspladser i Mariagerfjord Kommune er besat af personer, der ikke bor i kommunen. Særligt industriarbejdspladserne er afhængige af arbejdskraft fra ind-pendlere fra andre kommuner.

I Mariagerfjord Kommune er der 2630 virksomheder, hvoraf ca. 1122 virksomheder har mindst to ansatte. Størstedelen af alle virksomheder ligger i de fire største byer Hobro (48%), Hadsund (27%), Mariager (13%) og Arden (10%). De private arbejdspladser fordeler sig især inden for industri (27,8%) og handel (21,5%).

I årene 2018 – 2020 blev 349 nye iværksættervirksomheder etableret i Mariagerfjord Kommune, hvoraf bygge- og anlægsbranchen havde den største vækst – men også virksomheder indenfor ”bløde områder” som fx kreative fag, kunst, terapi/behandling, service og rådgivning er der blevet flere af.

Erhvervsrådet i Mariagerfjord Kommune har fokus på at styrke iværksætteri med fokus på teknologi og grøn energi.

Mariagerfjord Kommune ligger centralt i forhold til en række større byer og mere end en halv million mennesker nås inden for en halv time og næsten 1 mio. mennesker inden for ca. 1 times kørselsafstand. Dette giver gode erhvervsbetingelser for et godt samarbejde mellem det offentlige og private og for at investere i nye projekter.

IVÆRSÆTTERE

Tabellen viser antal iværksættere i 2019 og 2020 samt etableringsraten (nye virksomheder sat i forhold til eksisterende virksomheder) i 2020 i kommunerne, Nordjylland og hele landet. Iværksættere er nye virksomheder, der har aktivitet svarende til mindst et halvt årsværk.

Kommune	Iværksættere		Etableringsrate 2020
	2019	2020	
Brønderslev	65	103	5,5%
Frederikshavn	129	151	4,9%
Hjørring	177	154	4,2%
Jammerbugt	109	89	3,8%
Læsø	4	4	2,1%
Mariagerfjord	98	121	4,4%
Morsø	54	51	4,0%
Rebild	79	88	4,7%
Thisted	117	150	5,0%
Vesthimmerlands	84	93	4,3%
Aalborg	678	681	6,7%
Nordjylland	1.594	1.685	6,1%
Hele landet	18.979	19.381	5,9%

Kilde: STRAN og Danmarks Statistik

I Rebild Kommune gør erhvervshuset, Business Rebild en stor indsats for at skabe gode relationer mellem uddannelsesinstitutioner og lokale virksomheder for at tiltrække unge til kommunen og de lokale områdes virksomheder. Rebild Kommunes placering tæt på Aalborg og med gode vej- og togforbindelser også til Aarhus og Randers giver mange fordele.

Rebild Kommune har på denne baggrund udviklet sig til en populær bosætningskommune, hvor over halvdelen af arbejdsstyrken pendler til arbejdspladser i andre kommuner.

Rebild Kommunes erhvervsliv står stærkt inden for brancherne byggeri, anlæg og landbrug og rummer en række eksportvirksomheder. Kommunens industrivirksomheder er hovedsagelig lokaliseret i Støvring med en række virksomheder inden for maskinindustrien og virksomheder inden for nyere brancher med fokus på udvikling af solcelleanlæg og droner.

Samtidig er Rebild en kommune med en forholdsvis stor fødevarerproduktion med tilhørende servicevirksomheder.

Efter finanskrisen i 2008 oplevede Rebild i lighed med resten af landet et dyk i antallet af arbejdspladser, som det ikke fuldt ud er lykkedes at genskabe.

Ifølge Dansk Industris erhvervsklimaundersøgelse 2016 hører Rebild til blandt de kommuner i Nordjylland med den største erhvervstilfredshed, kun overgået af Vesthimmerlands Kommune.

Ved udgangen af november 2015 var ca. 10.200 (16-64-årige) beskæftiget på ca. 1.660 arbejdspladser i Rebild Kommune.

Arbejdspladsernes fordeling på hovedbrancher afviger for flere brancher væsentligt fra både regionen og hele landet. Især står landbruget, industrien samt transport og bygge og anlæg stærkt, mens rådgivning, forretningsservice og arbejdspladser inden for det offentlige fylder mindre.

Karakteristisk for store dele af industrien i Rebild er, at den beskæftiger højt kvalificeret arbejdskraft – både faglærte og akademisk uddannede medarbejdere. Og her er nærheden til og samarbejdet med Aalborgs uddannelsesinstitutioner, herunder Aalborg Universitet, afgørende for at skaffe specialiseret arbejdskraft.

Turismeerhvervet er et aktiv for LAG-området. Ifølge VisitDanmark gav turismeerhvervet i 2019 en omsætning på 891 mio. kr. og 1.026 årsværk til Mariagerfjord Kommune. For Rebild Kommune var tallene 394 mio. kr. i omsætning og 664 årsværk. Forskellen på omsætningen skyldes de mange overnatninger, der lægges i Mariagerfjord Kommune - især langs Kattegatkysten med mange sommerhuse.

Et løft i turismen er i fokus i begge kommuner og dette skal gøres med fokus på grøn omstilling og bæredygtige produkter. Både af ressource- og klimamæssige hensyn, men også fordi turister i stigende grad efterspørger grønne og bæredygtige turistoplevelser og produkter.

Naturoplevelser, friluftsliv og aktiv ferie efterspørges i stigende grad og her kan LAG Himmerlands område noget.

Et tæt samarbejde mellem lokale erhverv, attraktioner, foreninger, kommunerne og LAG kan bidrage yderligere til udvikling og udnyttelse områdets potentialer for at øge attraktion af LAG Himmerlands område med tilgang af flere turister.

5: Hvem bor i området?

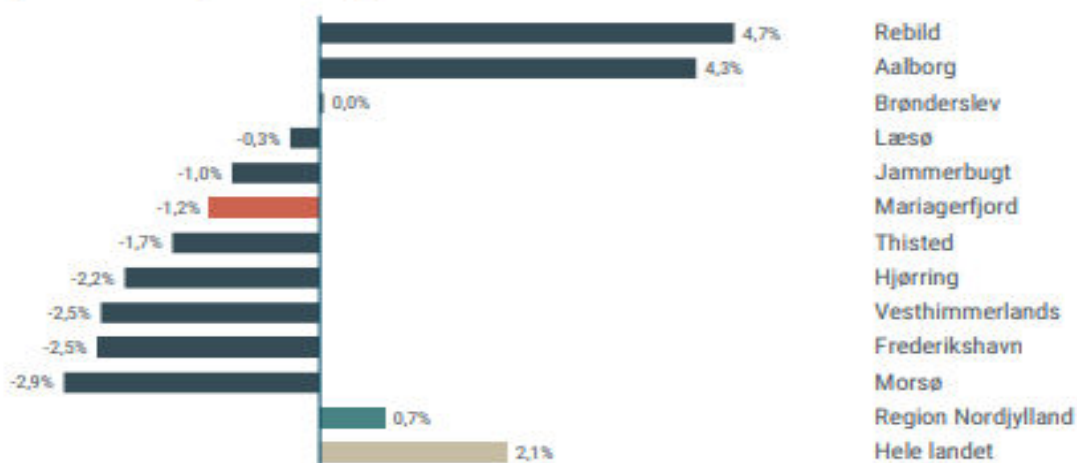
LAG-området dækker et areal på i alt 1.339,6 km² med 72.745 indbyggere (Danmarks Statistik K4/2022). Befolkningstætheden (indbygger pr. km²) i Rebild Kommune er 49,8 og i Mariagerfjord Kommune 58. Begge kommuner har dermed en befolkningstæthed under landsgennemsnittet på 138.

I 2020 var den gennemsnitlige indkomst pr. indbygger i Mariagerfjord kommune 330.594 kr. For Rebild Kommune var beløbet 364.822 kr. Landsgennemsnittet er 355.916 kr.

Som det fremgår af oversigten herunder over de nordjyske kommuner, har Rebild Kommune de seneste år haft befolkningstilgang og Mariagerfjord Kommune tilbagegang.

BEFOLKNINGSUDVIKLING DE SENESTE FEM ÅR

Figuren viser udviklingen i antal indbyggere i kommunen fra 4. kvartal 2016 til 4. kvartal 2021.

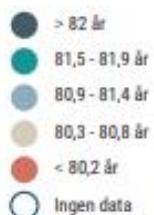
Kilde: STRAN og Danmarks Statistik

Middellevetiden i Rebild og Mariagerfjord kommuner ses på kortet herunder og flugter med landsgennemsnittet:

MIDDELLEVETID

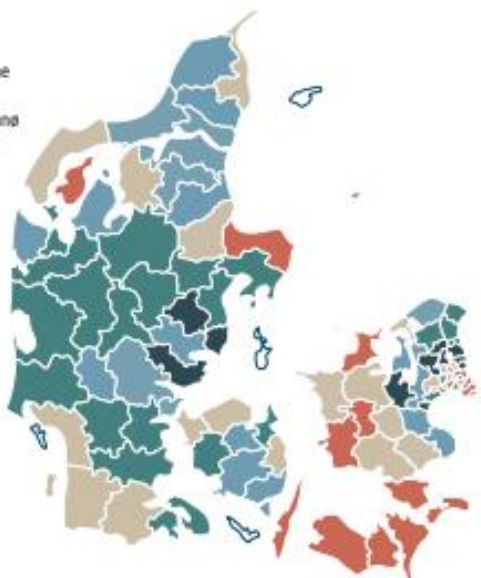
Kortet viser middellevetiden i kommunerne i 2016-2020.

Middellevetid for 0-årige i Ærø, Samsø, Fanø og Læsø kommuner er ikke vist i tabellen, da tallene pga. kommunernes størrelse vurderes at være for usikre.

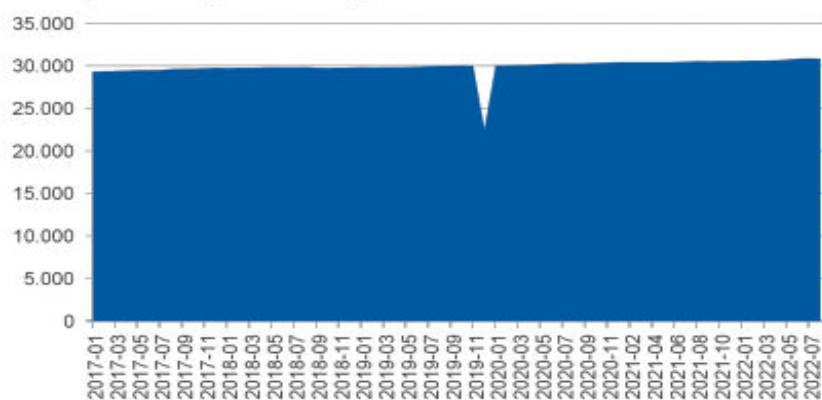
Landsgennemsnit: 81,1 år

Kilde: STRAN og Danmarks Statistik

Rebild Kommune har et areal på 621,30 km² og et indbyggertal på 30.908 (Danmarks Statistik, K4/2022). Indbyggertallet er steget med 1,12 procent siden 2017.

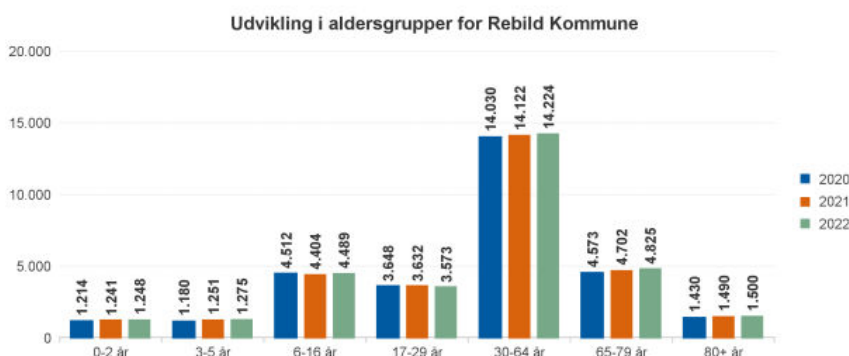
Udvikling i antal borgere - 5 år tilbage

Kilde: Rebild Kommune, 2022

Især børnefamilier flytter til, og der har de sidste år været vækst i antallet af børn i alderen 0-10 år.

Andelen af borgere i alderen 20-29 udgør den mindste gruppe, da mange unge flytter fra kommunen i forbindelse med deres uddannelse.

Kilde: Rebild Kommune, 2022

Tilflytningen er især gået til de to største byer: Støvring (9.098 indbyggere) og Skørping (2.971).

Støvring er udpeget som kommunens hovedby med Skørping, Terndrup, Blenstrup, Bælum, Haverslev, Nørager, Ravnkilde, Rebild, Rørbæk, Suldrup, Sørup og Øster Hornum som såkaldte 'byzonebyer'.

Rebild Kommune har ud over de større hovedbyer også 38 landsbyer.

Byrådet i Rebild ønsker, at kommunen skal være et godt sted at bo, besøge, arbejde og drive virksomhed. Der arbejdes derfor målrettet for at øge bosætningen i hele kommunen og befolkningstallet til 33.000 indbyggere i 2033.

Rebild Kommune har sammen med Aalborg Kommune det højeste uddannelsesniveau i Region Nordjylland. Lidt færre sociale problemer end resten af regionen og på landsplan. Kriminaliteten er lavere og gennemsnitsalderen lidt over landsgennemsnittet (kilde: Trap Danmark).

35% af kommunens 25-64 årige har en erhvervsuddannelse og andelen af de 25-64 årige uden en erhvervsuddannelse ligger på ca. 15 %.

Antallet af ind- og ud-pendlere samt afstanden mellem bopæl og job er for pendlere i både Mariagerfjord og Rebild kommune blandt de højeste i landet.

I Rebild er der flere ud-pendlere end ind-pendlere, mens dette er omvendt i Mariagerfjord Kommune.

Mariagerfjord Kommune dækker et areal på 718,30 km² med et indbyggertal på 41.837 (KMD cognito databasen.dk).

Kommunen består af i alt 35 lokalområder med fire hovedbyer: Hobro (12.321 indbyggere); Hadsund (4.951) + Hadsund Syd (451); Arden (2.602) og Mariager (2.615). Omkring 50 % af borgerne i kommunen bor i disse fire byer.

Indbyggertallet har været faldende fra 2016- 2021 med en tilbagegang på 1,2% svarende til 500 personer. På landsplan steg folketallet i samme periode med 2,1%.

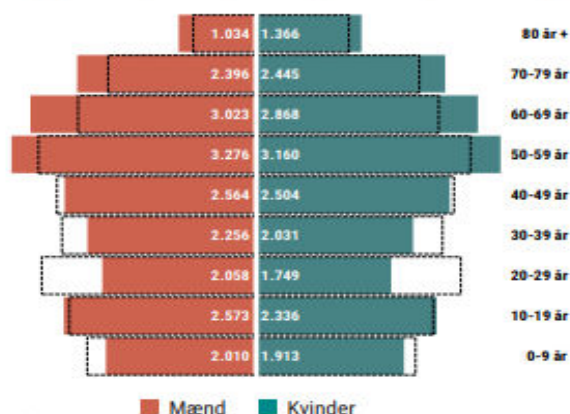
Det faldende indbyggertal i Mariagerfjord Kommune viser bl.a., at antallet af tilflyttere til kommunen ikke har kunne følge med antallet af fraflyttere – dette på trods af, at der i de seneste fem år har været en nettoindvandring af borgere fra udlandet.

I de kommende år forventes antal af indbyggere at stige en smule, så antal indbyggere om ti år vil være på niveau med i dag. Udviklingen dækker over et stigende antal ældre, mens der bliver færre børn, unge og personer i den erhvervsaktive alder.

Der er især sket en stigning af andelen af indbyggere over 65+ i Mariagerfjord kommune.

BEFOLKNING FORDELT PÅ ALDER 2021

Figuren viser kommunens indbyggere fordelt på alder og køn. De stiplede sorte linjer viser fordelingen på landsplan.

Kilde: STRAN og Danmarks Statistik

Som det fremgår af modellen herover, udgør unge i alderen 20-29 år den næstmindste gruppe af borgere i kommunen, dette til trods for at mere end halvdelen af tilflyttere til kommunen er i alderen 18-35 år.

En del af tilflytterne er borgere, der har haft deres barndom i Mariagerfjord Kommune, og nu er flyttet tilbage efter at have boet en periode i en anden kommune – de fleste i Aalborg, Rebild, Randers, Aarhus og Viborg og ofte i forbindelse med uddannelse og start på arbejdslivet.

20% af tilflytterne til Mariagerfjord Kommune kommer fra Aalborg Kommune fulgt af Randers (16%) og Rebild (11%).

Ca. 78 procent af de 16-64 årige i Mariagerfjord Kommune er en del af arbejdsstyrken, hvilket ligger nogenlunde på niveau med landsgennemsnittet. Andel af de 25-64 årige med en erhvervs-uddannelse er på ca. 24 % og andel af de 25-64 årige uden en erhvervsuddannelse ligger på ca. 21 %.

Ledigheden er faldet de seneste par år i Mariagerfjord Kommune, dog er andelen af ledige i alderen 16-24 år højere end gennemsnittet for hele landet, især blandt unge kvinder.

Antallet af borgere i Mariagerfjord Kommune med en videregående uddannelse er lavere end resten landet, hvorimod borgere med højst grundskole, gymnasial eller erhvervsuddannelse er væsentlig højere.

6. Kulturelle forhold

Kulturlivet i begge kommuner bygger på en bred vifte af aktører og forskelligartede tilbud.

I Mariagerfjord Kommune er stor del af kulturliv samlet i de fire største byer. Hobro er hovedbyen med biograf, teater, flere museer og spillesteder. Mariagerfjords kommunale kulturskole har hovedkontor her og har forskellige tilbud til især børn og unge inden for musik og billedkunst. Mariagerfjord Pigekor er et anerkendt ungdomskor, som har sat Mariagerfjord på det kor-musikalske landkort.

Arden, Hadsund og Mariager har kulturhuse, som i Hadsund også rummer en foreningsdrevet biograf. Mariager har museum, filmklub og vandt for nylig kunstværket "Ivan Evigår", der er blevet et besøgsål for børnefamilier.

Veterantogbanen mellem Mariager og Handest har ca. 15.000 passagerer hen over sommeren.

De fleste små landsbyer har forsamlingshuse, aktive borgerforeninger og idrætsforeninger, hvor der jævnligt afholdes kulturelle events som koncerter, foredrag og teaterforestillinger.

Mariager Fjord har givet området en særlig maritim kulturarv og de fjordnære områder giver basis for et aktivt maritimt liv. Hobro Havn blev i 2021 udnævnt som Danmarks tredjesmukkeste havn, og det Maritime Kulturcenter midt i havnen ved et af landets ældste fungerende træskibsværfter, Hobro Værft, er med til at sætte fokus på den særlige lokale kultur.

Kulturlivet i Rebild Kommune rummer både smalle tilbud og brede folkelige aktiviteter og kommunen har en bred vifte af mødesteder i form af kultur-, medborger og forsamlingshuse, samt biografen Kinorevnen i Skørping og kulturhuset STUBhuset i Støvring.

Kulturstationen i Skørping har bibliotek, kunstscole, lokalhistorisk arkiv og selskabslokaler, og huset er det kulturelle centrum for byen.

Rebild Kommunes Kulturråd arbejder med at styrke og udvikle tværgående samarbejdsrelationer mellem amatører/professionelle, børn/unge/ældre og land/by.

Kommunen har gode rammer for et aktivt friluftsliv og kombinerer ofte natur- og kulturtilbud, som giver nye typer af oplevelser i skoven, bakkerne, søerne og ved kilderne.

Således afholdes der hvert år opera og sommerballet i Rebild Bakker, hvor kulturevents af høj kvalitet afvikles midt i naturen. Rebild Bakker og Rold Skov byder på outdoor-oplevelser med mountainbike, løb og ridning. Og Lindborg Å benyttes af mange til kano- og kajakture.

I Rold Skov, 60 m inde i en kridtbakke, ligger den meget omtalte koldkrigsbunker, Regan Vest, som i de seneste år har været i fokus og som åbner for turister i 2023.

7. Bæredygtig udvikling og grøn omstilling (vedvarende energi)

Begge kommuner er indtrådt i den nationale klimaplan DK2020, der har til mål at reducere det globale klimaaftryk, og som både skal imødekomme regeringens eget mål om 70% reduktion af drivhusgasser i 2030 og FN's klimamål om 100% reduktion i 2050.

Kommunerne har forpligtet sig på klimahandlingsplaner, der skal indfri målene. Og for at nå disse kræves det, at både kommunerne, alle virksomheder i kommunen og borgerne involveres.

I gennemsnittet udleder hver indbygger i Mariagerfjord Kommune omkring 18 ton CO₂ om året, hvilket skal reduceres til 8 tons/indbygger i 2030.

Både Mariagerfjord og Rebild Kommune har generelt et CO₂ aftryk, der er højere en gennemsnittet, hvilket primært skyldes, at kommunerne er landkommuner med store landbrugsarealer. I Rebild stammer størstedelen af CO₂ fra dyrehold (31%), arealanvendelse (28%), transport (17%) og planteavl (14%) og i mindre grad fra industri, affald, spildevand og andre energisektorer.

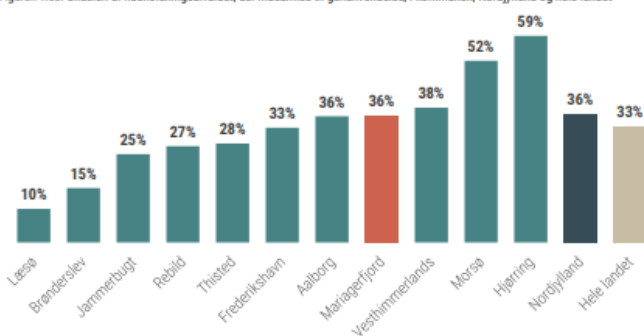
Der er fokus på at fremme grønne og klimavenlige investeringer i kommunerne med øget bæredygtighed i bygninger og anlægsprojekter samt tiltag, der generelt skal reducere udledning af drivhusgasser. I et regionalt perspektiv producerer Region Nordjylland mere vedvarende energi per indbyggere end nogen af de øvrige danske regioner.

I Mariagerfjord Kommune dækkes 38 procent af energiforbruget af energi, der kommer fra vedvarende energikilder som fx biomasse, sol og vind. Energiområdet i Mariagerfjord Kommune er generelt langt fremme, hvor bl.a. virksomheder i Cemtec, Hydrogen Valley, udvikler fremtidens brintteknologi, som er en central spiller i reducere af drivhusgasser.

36% af husholdningernes affald i Mariagerfjord Kommune genanvendes – i Rebild Kommune er tallet 27%.

GENANVENDELSE AF AFFALD 2019

Figuren viser andelen af husholdningsaffaldet, der indsamles til genanvendelse, i kommunen, Nordjylland og hele landet

Kilde: STRAN og Miljøstyrelsen

8. Særlige stedbundne ressourcer som forekommer vigtige for området

Som det fremgår af ovenstående, og som det afspejles i den vedhæftede SWOT (se punkt D1), er der en række stedbundne ressourcer i LAG Himmerland. Også når det handler om landdistriktsudvikling.

Begge kommuner er fokuseret på at skabe forudsætning for udvikling og gode leve- og arbejdsvilkår i hele områdets geografi. Der afsættes kommunalt midler til at støtte projekter og samlingssteder i de mindre samfund – og fordelingen af disse midler er lagt i hænderne på lokale råd, der består af repræsentanter for lokalområderne. Udviklingen går mod øget centralisering af den offentlige service, men ofte ser man frivillige initiativer spire frem, hvor kommunen har lukket en skole eller en daginstitution. Ligesom lokale butikshuse og indkøbsmuligheder bliver etableret med borgerlån og stor frivillig arbejdsindsats.

LAG Himmerlands område er karakteriseret af ildsjæle, der kaster sig ind i projekter for at sikre liv i de mindre samfund og de mange lokale samlingssteder. De lokale ildsjæle er en vigtig stedbunden ressource.

Ligeledes er der iværksætterlyst i det lokale erhvervsliv, som skaber basis for nye jobs. De lokale erhvervsiværksættere er vigtige stedbundne ressourcer.

Naturen i Rebild og Mariagerfjord kan noget.
Diversiteten af naturen er - for et område af LAG Himmerlands størrelse – stor.
Skove, istidslandskaber, en mild østkyst, en langstrakt fjord, søer og kildevæld.

Naturen er den grundlæggende stedbundne ressource for LAG Himmerlands område.

Turisterne har opdaget herlighederne og mange besøger området hvert år. På en eller flere dages vandre- eller cykelture; ugeophold i sommerhusene ved østkysten; i sejlbåd på Mariager Fjord eller overnatning under stjernehimlen i trætoppene. Viften er bred – og kan blive bredere.

De stedbundne ressourcer danner grundlag for målene i LAG Himmerlands strategi for 2023-2027 og målet er at styrke dem gennem de projekter, der støttes i perioden 2023-2027.

Hovedkilder til materialet under punkt C:

- Rebild Kommune / www.rebild.dk samt data fra forvaltningen
- Mariagerfjord Kommune / www.mariagerfjord.dk samt data fra forvaltningen
- Indenrigs- og Boligministeriets Noegletal.dk
- Danmarks Statistik
- Rapporten ”Frekvens” (2021) – kommunale nøgletal for Mariagerfjord Kommune, udarbejdet af Stran for Mariagerfjord Kommune
- Trap Danmark
- Energistyrelsen, Tjekditnet.dk
- KMD - cognito databasen.dk

D: De vigtigste lokale udfordringer og potentialer

D1: SWOT-analyse af LAG Himmerland

Analysen er lavet på baggrund af møder med kommuner, lokale aktører, organisationer og foreninger i forbindelse med strategiarbejdet.

STYRKER	SVAGHEDER
<p>Generel høj livskvalitet i LAG-området</p> <p>Landdistriktspolitikker og politisk fokus på landdistriktsudviklingen i hele området. Lokale udviklingsplaner udarbejdes.</p> <p>Positiv befolkningsudvikling og tilflytning af børnefamilier (Rebild).</p> <p>Ungdomsuddannelserne er koncentreret i hovedbyerne (studiemiljø).</p> <p><u>Natur og turisme</u> Kattegatkysten, Mariager Fjord, Rold Skov, Rebild Bakker og et væld af naturlige kilder.</p> <p>Turismen ved østkysten med sommerhuse, campingpladser og lystbådehavn</p> <p>Naturen er områdets DNA</p> <p>Mange overnatningssteder – også specielle: trætophytter og glamping</p> <p>Turistattraktioner: veteranbanen, hjuldampere, cirkusmuseet, spillemandsmuseet, der bygger på lokal kulturhistorie.</p> <p>Overnattende gæster skaber omsætning i turismeerhvervet og jobs især i Mariagerfjord Kommune</p> <p>Turister søger ud i vores natur Nordsøstien går gennem området</p> <p>Cykelsti-netværket godt udbygget i hele LAG-området.</p>	<p>Forskel i socio-økonomisk profil fra øst til vest.</p> <p>Indtægtsgrundlaget lavere end landsgennemsnit. Negativ befolkningsudvikling (Mariagerfjord) Rebild: tilflytning af børnefamilier giver serviceudfordringer, da pres på skoler og børneinstitutioner pga. anlægsloftet ikke kan afhjælpes i takt med behovet. En positiv udvikling rammes af udfordringer.</p> <p><u>Uddannelse</u> Uddannelsesniveau under landsgennemsnit (Mariagerfjord Kommune). Mangel på uddannelsessteder til unge efter endt ungdoms-/ erhvervsuddannelse. Ungdomsuddannelserne er koncentreret i hovedbyerne (afstand en svaghed).</p> <p><u>Infrastruktur</u> Udfordringer ift. off. transport øst-vest /unges bevægelighed og radius begrænses. Fjorden adskiller og kan spænde ben. Nogle landdistrikter føler sig langt fra 'alt'.</p> <p><u>Kultur</u> Mangel på kulturelle fyrtårne.</p> <p><u>Erhverv</u> Afstanden til E45 v/Hobro – manglende udstillingsvindue for erhvervslivet. Mangel på industrigrunde (Mariagerfjord) Mangel på indkøbsmuligheder i nogle områder.</p> <p><u>Lokalsamfund</u> Sommerhusbeboerne fanges ikke ind i de lokale foreninger. Bakker vi nok op om den lokale købmand og børnehave...? Usynlige lokale aktiviteter – foreninger glemmer at markedsføre (bredere)</p>

<p><u>Kulturliv</u> Mangfoldigt med mange kulturinstitutioner Mulig UNESCO-fokus: Vikingegården Fyrkat</p> <p><u>Erhvervsliv</u> Erhvervsjord rives væk Mange lokale arbejdspladser</p> <p>Iværksætterier - især blandt + 40-årige Stor ind- og udpendling til jobs i kommunen</p> <p><u>Infrastruktur</u> Motorvej E45 og togforbindelse i den vestlige del af begge kommuner. Hovedvej 507 mod øst forbinder LAG-området med Randers og Aalborg.</p> <p>Kort afstand til større byer</p> <p>Stationsbyerne attraktive ift. bosætning</p> <p>God bredbåndsdækning</p> <p><u>Lokalsamfund</u> Mange foreninger med aktive ildsjæle. Sammenhold og samarbejde Insisterer på at overleve</p> <p>Landsbyer fastholder dagligvarebutikker trods udfordringer Gode dagligvarebutikker i sommerlandet i kraft af mange sommerturister</p> <p>Seniorer med ressourcer flytter til områdets sommerhuse</p>	<p>Lokale ildsjæle og projektmagere savner kompetencer og inspiration til projekter.</p> <p>Mange foreninger tænker kort – og har mange praktiske opgaver, der dræner. Mangel på samarbejde på tværs af flere landsbyer og foreninger. Foreninger sårbare - rekruttering af nye ildsjæle er svært. Det er blevet mere 'kompliceret' at være forening.</p> <p><u>Natur og turisme</u> Nordsøstien er slidt – skal opgraderes og udbygges med faciliteter / oplevelser.</p> <p>Kyst og fjordturisme når ikke ind i baglandet. Formidlingen af de gode lokale tilbud og oplevelser halter - både ift. borgere og turister / nye målgrupper.</p> <p>Mange kender ikke LAG og hvad der kan støttes. Besværligt at søge støtte til projekter. Bureaukratisk og omfattet af mange regler.</p> <p><u>Boligmasse / bygninger</u> Tomme bygninger og butikslokaler skæmmer. Spørgelseslandsbyer tiltrækker ingen.</p>
MULIGHEDER	TRUSLER
<p>Mere åbenhed overfor nye ideer – gøre andet end det 'vi plejer', tænke og skabe nyt.</p> <p>National 'modtrend' – flere flytter på landet. Naturen en ressource ift. bosætning.</p> <p>Omdanne tomme huse på landet til 'forsøgs'-lejeboliger til unge/unge familier.</p>	<p>Flyttemønstret fra land til by, men også fra hovedbyerne og ud af kommunen til større byer - især blandt de unge.</p> <p>Flere ældre og færre yngre borgere og dermed vigende skattegrundlag</p> <p>Skæv alderssammensætning, børnetallet falder = pres på den kommunale økonomi, service forringes og institutioner lukker.</p>

<p><u>Turisme og natur</u> Hærvejen og Nordsøstien: udviklingspotentialer</p> <p>Regan Vest åbner i 2023</p> <p>Turister ønsker lokale kvalitetsoplevelser og autentiske og stedbundne 'pakker'. De stedbundne kvaliteter skal aktiveres. Flere certificerede vandrestier – attraktive for kvalitetsbevidste turister.</p> <p>Turister skal blive flere dage. Flere overnatningsmuligheder tæt på natur. Fokus på branding og story telling af besøgssteder.</p> <p>Tænk turismeudvikling som grøn omstilling / bæredygtig udvikling. Flere turistattraktioner i landdistrikterne og baglandet til turiststederne.</p> <p><u>Klima, bæredygtighed og grøn fokus</u> DK2020 – klima og bæredygtighedsfokus for fremtiden. Vigtig vidensopbygning. Fokus på ressourceanvendelse. Vedvarende energi i landdistrikterne. Energifællesskaber – involvering af borgere i fælles energiprojekter.</p> <p>Forbedrede lånemuligheder for køb af huse i små landsbyer/oplandet.</p> <p><u>Erhverv</u> Gør det nemmere at starte virksomhed på landet. Tomme bygninger evt. bruges til pop-up virksomheder / sæsonbutikker Billigere lokaler til små start ups</p> <p>Kontorfællesskaber på landet for små iværksættere, hjemmearbejdende. Skabe netværk og nye erhvervmiljøer.</p> <p>Lempelse af Landzoneloven - åbne for nye udviklingsmuligheder.</p>	<p>Den demografiske sammensætning - der bliver flere ældre borgere / færre erhvervsaktive</p> <p>Nye indkøbsmønstre /nethandel betyder, at nogle butikker lukker.</p> <p>Centralisering af kommunale funktioner (skoler, daginstitutioner, borgerservice, biblioteker) Ringere offentlig transport i udkantsområderne.</p> <p>Energiforsyningsudfordringer / prisstigninger rammer ekstra hårdt i landdistrikterne</p> <p>Klimaforandringer – en miljøtrussel ift. fjorden, kysten, åer og vandløb.</p> <p>Belåning til køb af / investering i huse i landsbyer er vanskelig. Der bliver flere lejere og færre ejere på landet. Flere økonomisk svage borgere i nogle områder.</p> <p>Længere mellem dem, der vil arbejde som frivillige i foreningerne og gøre en indsats på den 'gammeldags måde'.</p> <p>Frivillige udfordres af stigende krav til professionalisering – blandt andet ift. til fundraising til projekter og ideer.</p> <p>Bureaukrati, stive regler og krav til omfattende dokumentation 'spiller ikke' med ildsjæle og det, der driver og motiverer dem.</p>
--	--

D2: Udfordringer og udviklingsbehov i området

SWOT analysen viser mange udfordringer og potentialer i LAG Himmerlands område.

Fraflytningen fra de mindre samfund ind mod de større byer i kommunerne - og helt ud af området - er en udfordring.

I nogle lokalsamfund er det blevet svært at fastholde ildsjæle og dermed have ressourcer til at løfte udviklingsprojekter, der netop skal gøre det mere attraktivt at bo her.

LAG Himmerlands har i strategien fokus på at støtte projekter, der styrker områdets samlingssteder og giver basis for stærke og rummelige lokale fællesskaber og målrettet kompetenceløft til ildsjæle.

Befolkningssammensætningen med et stigende antal ældre borgere og færre unge er en udfordring. Samtidig mangler en del lokale virksomheder kvalificeret arbejdskraft.

Der er brug for, at flere unge slår sig ned i LAG Himmerlands område.

Ud over tilgængelige og tidssvarende boliger i aktive lokalsamfund er det derfor vigtigt med attraktive jobs og gode muligheder for at etablere egne virksomheder, der matcher de unges ambitioner og drømme. Iværksætter, erhvervsnetværk og -fællesskaber samt støtte til videnserhverv er i LAG Himmerlands fokus.

Mange turister besøger LAG Himmerlands område hvert år. Sommerhusområderne trækker de længerevarende ophold, mens andre områder har besøg af mange dagsturister, der hurtigt forsvinder igen. Jo længere tid turister opholder sig i vores område, jo bedre indtjening til områdets erhvervsliv, hvilket igen skaber grundlag for flere lokale arbejdspladser.

Der skal derfor skabes flere tilbud af høj kvalitet, for eksempel gode spiseoplevelser, unikke overnatningssteder og oplevelser i naturen, som matcher de krav, den moderne turist stiller.

Alle ovennævnte udfordringer og muligheder afspejles i LAG-strategiens vision, mål og indsatser. Som kan læses på de følgende sider.

E: Udviklingsstrategiens vision

LAG Himmerland vil styrke rammerne for det gode hverdagsliv og arbejdsliv, via støtte til udviklingsprojekter, der bygger på initiativer fra frivillige ildsjæle, foreninger, driftige lokale iværksættere og små virksomheder.

Vi vil sætte spot på, udvikle og formidle de stedbundne ressourcer med udgangspunkt i vores natur- og kulturværdier og inspirere aktører og ildsjæle til at lade disse ressourcer spille en aktiv rolle i projekterne – med særlig fokus på fjorden, kysten, skoven, bakkerne og kilderne.

Visionen er at støtte et eller flere ambitiøse fyrtårnsprojekter.

I år 2027 vil der derfor, som resultat af LAG-støttede projekter, være vækst i det lokale erhvervsliv i form af flere og nye typer af arbejdspladser, befolkningstallet er fastholdt og i flere lokalområder er der skabt tilflytning af nye borgere.

F: Udviklingsstrategiens indsatsområder og mål

F1: Aktionsgruppens indsatsområder:

Job- og vækstskabende erhvervsudvikling:

Indsatsområde 1: Iværksætteri og udvikling af små virksomheder

Indsatsområde 2: Videnserhverv

Indsatsområde 3: Oplevelser og turisme

Forbedring af rammevilkår:

Indsatsområde 4: Naturoplevelser

Indsatsområde 5: Mødesteder, der styrker lokale fællesskaber og netværk

Indsatsområde 6: Stærke lokalsamfund med kompetente aktører

F2: Mål:

Job- og vækstskabende erhvervsudvikling:

1) Iværksætteri og udvikling af små virksomheder:

Mål: Udvikle nye og styrke eksisterende virksomheder inden for turisme, lokal fødevarerproduktion, grøn omstilling og følgeerhverv til disse med fokus på bæredygtige løsninger.

Mål: Udvikle bæredygtige netværk og erhvervsfællesskaber med fokus på videndeling og samarbejde.

2) Videnserhverv:

Mål: Vækst i iværksætteri og små virksomheder med fokus på udvikling af nye produkter og nye markeder.

Mål: Flere erhvervsmiljøer og netværk med fokus på videndeling og diversitet.

3) Oplevelser og turisme:

Mål: Nye virksomheder og produkter af høj kvalitet inden for ex outdoor/friluftsturisme, anden turisme – herunder erhvervsturisme.

Mål: Mere bæredygtige erhvervsmiljøer, øget fokus på samarbejde og videndeling mellem aktører om nye produkter, målgrupper og markedsføring.

Forbedring af rammevilkår:

4) Naturoplevelser:

Mål: Forbedre adgangen til og opholdsmuligheder i naturen.

Må: Øge synligheden af og kendskabet til områdets naturperler og særlige miljø- og klimaprojekter.

Mål: Nye former for friluftsliv / friluftaktiviteter

5) Mødesteder, der styrker lokale fællesskaber og netværk:

Mål: Udvide og udvikle funktionaliteten af eksisterende mødesteder

Mål: Nye multifunktionelle mødesteder

6) Stærke lokalsamfund med kompetente aktører

Mål: Kompetenceløft til foreninger og ildsjæle

F3: Bæredygtig udvikling og grøn omstilling

LAG Himmerland ønsker at være med til at styrke den bæredygtige udvikling og grønne omstilling. Med LAG-støtten vil vi bidrage til at udvikle grønne og bæredygtige projekter og samarbejder, og vi har i perioden 2014-2022 gjort os erfaringer med støtte til grønne og bæredygtige projekter.

I kraft af de såkaldte "BUGO-midler", der blev tilført landets LAG i 2020, fik LAG en ekstra anledning til at fokusere på grønne og bæredygtige projekter og inspirerede lokale projektmagere til at tænke grønne løsninger og ideer ind i deres projekter for at få LAG-støtte.

LAG støttede således via BUGO-midlerne projekter med fokus på øget biodiversitet i landsbyer; omlægning til grøn energiforsyning i foreninger og samlingshuse; inddragelse af børn og unge i naturprojekter; etablering af nye stier i naturen og formidling og læring om bæredygtighed og natur i lokale 'himmelhaver'.

LAG Himmerland har i flere af strategiens mål og indsatser for perioden 2023-2027 prioriteret at støtte grønne og bæredygtige projekter og planlægger at tilføje et eget kriterium til de udpegede prioriteringskriterier til bedømmelse af ansøgninger med netop disse krav.

F4: Social inklusion, kønsligestilling og unge

LAG Himmerland har fokus på inklusion, ligestilling og unge i sin tilgang til udvikling af området.

Som punkt C og den gennemførte SWOT viser, har vi en udfordring med fraflytning af unge i de 'etablerende' år, som i den forgående LAG-periode betød, at projekter med fokus på unge og inddragelse af unge i foreninger og aktiviteter rangerede højt på listen af indstillede projekter. LAG støtter i høj grad lokale initiativer med unge som omdrejningspunkt.

I den nye strategi har LAG et indsatsområde om "Mødesteder, der styrker lokale fællesskaber og netværk", der som et af fokusområderne har inklusion af nye mål- og brugergrupper.

LAG støtter også meget gerne de uformelle mødesteder, hvor menneskers veje krydses lidt mere tilfældigt og kortvarigt, men hvor der kan opstå ideer og lyst til at starte nye traditioner og aktiviteter i nye fællesskaber. Vi kender endnu ikke ideerne på området, men glæder os til at se, hvad der kommer af nyt.

F5: Samarbejde:

Som skrevet flere steder i dette materiale ønsker LAG Himmerland i de kommende år også at indgå i netværk og samarbejder med andre LAG og øvrige aktører på landdistriktsområdet. Vi ser os som en naturlig del af nye netværk med fokus på udviklingen i landdistrikterne – både i Danmark og i Europa.

Der har gennem årene været god kontakt og sparring med de nordjyske LAG og frem over ønsker LAG Himmerland at styrke disse relationer og meget gerne indgå i fælles projekter og udviklingsinitiativer. LAG ser også frem til tættere samarbejde og netværk med Regional Udvikling i Region Nordjylland. De lokale erhvervshuse har mange parallelle aktiviteter med fokus på projektudvikling og iværksætteri og er helt oplagte samarbejdspartnere ift. kommende initiativer. Turistdestinationerne har sendt klare signaler om interesse for samarbejder med LAG om kommende nye tilbud til besøgende i området og kommunernes landdistriktsråd er ligeledes klar til fælles initiativer med fokus på især kompetenceudvikling af ildsjæle og lokalsamfund.

LAG Himmerland er også meget nysgerrig på samarbejder hen over landegrænserne og er klar til både på bestyrelses- og koordinatorniveau at gribe de muligheder, der byder sig i de kommende år. LAG-indsatsen er europæisk – det kunne være fantastisk med mere viden- og kompetencedeling og udvikling hen over grænserne.

LAG håber, at der fra centralt hold allokeres ressourcer til samarbejdsprojekter, da der kræves stor indsats for at løfte samarbejdsprojekter med koordinerede aktiviteter på tværs af LAG, regioner og lande.

G: Egne prioriteringskriterier

LAG Himmerland vil prioritere grønne og bæredygtige projekter og dermed give mulighed for ekstra point i bedømmelsen af disse projekter.

Kriterierne vil blive meldt bredt ud for de aktuelle frister.

Den endelige plan og udformning af disse kriterier ligger endnu ikke klar, men kunne lyde:

Projektets grønne og bæredygtige profil:

Har projektet fokus på grønne løsninger og ideer?

Er de konkrete bud på den 'grønne profil' godt beskrevet og kan de inspirere andre til grønne løsninger?

H: Udviklingsstrategiens målsætninger, mål for indsatsområder og aktiviteter

H1: Erhvervsrettede mål og aktiviteter / Job- og vækstskabende erhvervsudvikling

LAG Himmerland støtter iværksættere og små virksomheder, der har vækstpotentiale og er drevet af skabertrang.

LAG støtter projekter og -ideer, der tilfører merværdi til LAG-området og styrker de eksisterende virksomheder.

LAG støtter erhvervsprojekter, der bygger på de lokale stedbundne kvaliteter og LAG-områdets særlige styrker og kendetegn. Projekter, der har klare planer, fokus på bæredygtighed og med høj kvalitet.

Job- og vækstskabende erhvervsudvikling	% af den samlede økonomiske ramme	Målbare mål
Indsatsområde 1		
Iværksætteri og udvikling af små virksomheder	10%	
<p>Mål Udvikle nye og styrke eksisterende virksomheder inden for turisme, lokal fødevarerproduktion, grøn omstilling og følgeerhverv til disse med fokus på bæredygtige løsninger.</p> <p>Aktivitet Støtte til produkt- og konceptudvikling og opstart af nye initiativer og virksomheder.</p>	5%	<p>5 nye fuldtidsjobs i iværksættervirksomheder</p> <p>5 nye job i eksisterende virksomheder</p>
<p>Mål Udvikle bæredygtige netværk og erhvervsfællesskaber med fokus på videndeling og samarbejde.</p> <p>Aktivitet Støtte etablering af nye kontormiljøer / erhvervsfællesskaber, der giver mulighed for bedre arbejdslivsbalance med fokus på nærhed og tid.</p>	5%	4 nye bæredygtige erhvervsfællesskaber

Indsatsområde 2 Videnserhverv	20%	Målbare mål:
Mål Vækst i iværksætterier og små virksomheder med fokus på udvikling af nye produkter og nye markeder.	10%	5 nye arbejdspladser i lokale vidensvirksomheder
Aktivitet Støtte projekter med særlig fokus på bæredygtige løsninger, sundhedsfremme og grøn omstilling.		
Mål Flere erhvervsmiljøer og netværk med fokus på videndeling og diversitet.	10%	2 nye netværk af vidensvirksomheder
Aktivitet Støtte netværk og etableringen af netværk af vidensvirksomheder med fokus på samarbejde, produktudvikling og virksomhedsudvikling.		Dertil målbar styrket økonomi, nye produkter og større omsætning i lokale vidensvirksomheder
Indsatsområde 3 Oplevelser og turisme	20%	Målbare mål:
Mål Nye virksomheder og produkter af høj kvalitet inden for outdoor/friluftsturisme og anden turisme – herunder erhvervsturisme.	10 %	4 nye virksomheder 4 nye produkter / oplevelsessteder med fokus på outdoor/friluftsturisme
Aktivitet Støtte nye faciliteter og aktiviteter i forbindelse med lokale besøgsmaal som Hærvejen, Nordsøstien og andre etablerede ruter eller som sløjfer til disse ruter.		Dertil målbart styrket økonomi og omsætning i turismeerhvervet og øget kvalitet i tilbud og oplevelser målrettet turister og besøgende i området

Støtte nye overnatnings- og spisesteder samt lokale butikker og producenter af lokale specialprodukter og fødevarer.		
<p>Mål Mere bæredygtige erhvervsmiljøer, øget fokus på samarbejde og videndeling mellem aktører om nye produkter, målgrupper og markedsføring.</p> <p>Aktivitet Støtte etablering af netværk og faciliteter med fokus på samarbejde, videndeling og produktudvikling</p>	10%	4 nye netværk med fokus på samarbejde, produktudvikling og netværk mellem aktører
I alt af den samlede ramme	50%	

H2:

Mål og aktiviteter, der forbedrer rammevilkårene for udvikling af landdistrikterne

LAG Himmerland støtter projekter, der bidrager til at bevare og udvikle LAG området som et attraktivt område at bo(sætte sig) i eller besøge.

LAG støtter projekter, der bygger på de lokale stedbundne kvaliteter og LAG-områdets særlige styrker og kendetegn.

Projekter, der er nytænkende, drevet af skabertrang og tilfører merværdi til området. Som bidrager til at skabe fællesskab og sammenhængskraft, har fokus på bæredygtighed og satser på høj kvalitet.

Forbedring af rammevilkår i landdistrikterne	% af den samlede økonomiske ramme	Målbare mål
Indsatsområde 4 Naturoplevelser	20%	
Mål Forbedre adgangen til og opholdsmuligheder i naturen. Aktivitet Støtte etablering af naturfaciliteter og nye aktiviteter i naturen. F.eks. i tilknytning til Hærvejen, Nordsøstien og områdets andre besøgssteder.	10%	5 nye besøgssteder og faciliteter til ophold i naturen med tilbud om nye aktiviteter 10 nye faciliteter til overnatning
Mål Øge synligheden af og kendskabet til områdets naturperler og særlige miljø- og klimaprojekter. Aktivitet Støtte udarbejdelse af materiale om naturen og om at færdes i naturen. Støtte projekter med fokus på natur-, kultur- og historiefortælling.	5%	4 nye produkter med målrettet formidling / markedsføring på flere platforme

<p>Mål</p> <p>Nye former for friluftsliv / friluft aktiviteter</p> <p>Aktivitet</p> <p>Støtte koncept- og produktudvikling samt opstart af nye foreninger / foreningsaktiviteter</p>	<p>5%</p>	<p>5 nye produkter med outdoor oplevelser</p> <p>4 nye foreningsinitiativer med fokus på lokale naturoplevelser og friluft aktiviteter</p>
<p>Indsatsområde 5</p> <p>Mødesteder, der styrker lokale fællesskaber og netværk</p>	<p>20%</p>	<p>Målbare mål:</p>
<p>Mål</p> <p>Udvide og udvikle funktionaliteten af eksisterende mødesteder</p> <p>Aktivitet</p> <p>Støtte projekter, der skaber muligheder for flere/andre aktiviteter og åbner stederne for nye målgrupper og brugergrupper.</p>	<p>10%</p>	<p>4 projekter, der forbedrer de eksisterende mødesteder</p> <p>2 projekter, der har fokus på inklusion af tilflyttere og nye målgrupper.</p> <p>2 projekter med særlig fokus på unge og unge familier</p>
<p>Mål</p> <p>Nye multifunktionelle mødesteder</p> <p>Aktivitet</p> <p>Støtte nytænkende projekter.</p> <p>Støtte udvikling af uformelle mødesteder, hvor menneskers veje krydser hinanden.</p>	<p>10%</p>	<p>1 nyt eksempelprojekt/ fyrtårnsprojekt med bud på fremtidens mødested</p> <p>3 projekter med bud på det uformelle mødested i eksisterende rammer</p>

<p>Indsatsområde 6</p> <p>Stærke lokalsamfund med kompetente aktører</p>	<p>10%</p>	<p>Målbare mål:</p>
<p>Mål</p> <p>Kompetenceløft til foreninger og ildsjæle</p> <p>Aktivitet</p> <p>Støtte inspirations-, kursus- og udviklingsforløb</p> <p>Støtte udviklingen af netværk mellem foreninger, lokalområder.</p> <p>Evt. på tværs af flere LAG-områder og i samarbejde med aktører i landdistriktsnetværket.</p> <p>Aktivitet</p> <p>Støtte projekter og udviklingsforløb, der fremmer det lokale samarbejde mellem foreninger, virksomheder, lokalområder.</p> <p>Støtte udviklingsforløb, der munder ud i fyrtårnsprojekter</p>	<p>10%</p>	<p>Mindst ét kompetence - udviklingsprojekt, hvor LAG er med-initiativtager og samarbejder med andre aktører</p> <p>3 mindre inspirations- og udviklingsforløb til lokale ildsjæle og foreninger</p> <p>Efter indsatsen skal det kunne 'måles', at man i stigende grad samarbejder om fælles mål i udviklingen af lokalsamfund på tværs af forskellige interesser.</p> <p>4 fælles projekter, initiativer eller arrangementer på tværs af foreninger og lokalsamfund</p> <p>1 fyrtårns-/inspirationsprojekt på tværs af flere lokalsamfund</p>
<p>I alt af den samlede ramme</p>	<p>50%</p>	

Bilag 1:

LAG Himmerland i et større perspektiv

På møder i forbindelse med opstarten af og etableringen af LAG Himmerland 2022-2027 er det blevet fremhævet, at de danske LAG indgår i en fælles europæisk indsats for at fremme vækst, social inklusion og udvikling i landdistrikterne. Befolkningsudviklingen i Europa, centralisering af samfundsfunktioner, nedgang i jobmuligheder og skæv alderssammensætning har med forskellig styrke har ramt de europæiske landdistrikter.

Det har givet de lokale ildsjæle i LAG Himmerland en forståelse for, at indsatsen i det lokale område spiller en rolle i 'en større sags tjeneste' med mål om at skabe mere bæredygtige og mindre skæve samfund i hele Europa. Ikke bare i Himmerland, ikke bare i Danmark – men i hele Europa.

Det giver også en større forståelse for de til tider oplevede stive rammer, regler og krav, der knytter sig til LAG-midlerne. Det er en stort administrativt system, der ligger bag de europæiske LAG og kravene til støttede projekter skal bl.a. sikre, at støttedronerne går til de projekter, der skaber reel udvikling, har reelle effekter og være levedygtige i en årrække frem.

Der har ligeledes på møder i den nye LAG Himmerland 2022-2027 været fokus på den bærende metode i LAG-verdenen: LEADER-metoden med den proaktive tilgang til udvikling og brede samarbejder. Det opleves som inspirerende og meningsfuldt at arbejde botten op; at tænke i tværsektorielle og brede netværk og partnerskaber; at arbejde ud fra en lokal strategi udarbejdet på baggrund af dialoger med engagerede (lokale og andre) interessenter; at samarbejde og fokusere på nyskabende initiativer og projekter.

De kommende års LAG-indsats står jf. ovenstående på skuldrene af input fra og viden om de indsatser og visioner, der afspejles i SWOT-analysen bag den danske CAP-plan for udviklingen af landdistrikterne, i Region Nordjyllands regionale udviklingsstrategi og hhv. Rebild og Mariagerfjord kommunes visioner for landdistrikterne.

CAP-planen / SWOT på målsætningerne GHI

I den danske CAP-plan for 2023-2027 er der bl.a. fokus på "At styrke den socioøkonomiske struktur i landområderne". Det er inden for dette fokusområde, at de lokale aktionsgrupper har deres virke.

Målsætningerne for denne indsats er bl.a. at fremme virksomhedsudvikling i landdistrikterne; at fremme beskæftigelse, vækst, social inklusion og lokal udvikling i landdistrikterne; og at imødekomme krav til bæredygtige fødevarer og sundhed.

I den tilhørende SWOT-analyse i oplister en række svagheder og trusler for landdistrikterne – bl.a. at: Arbejdspladser koncentrerer omkring byerne; unge fraflytter landdistrikterne; lang afstand til uddannelsesstederne; mod-urbaniseringen når ikke ud i landdistrikterne; offentlige arbejdspladser (servicefag) centraliseres og både fjerner arbejdsmuligheder samt forringer servicen på landet; vanskelig finansiering af boligkøb gør det sværere at tage springet og flytte ud; boligpriserne er stagneret eller faldet; relativt få virksomheder etablerer sig i landdistrikterne; ringe lægedækning; større ensomhed.

Men også styrker og muligheder – som fx:

Turisme er i mange landdistrikter en styrkeposition; arbejdsstyrken på landet er mobil; generelt god bredbånds- og mobildækning (mulighed for distance/hjemmearbejdspladser); lempelse af planloven kan give nye muligheder ift. udvikling af boligmassen; borgerne på landet føler sig trygge; der er stor foreningsaktivitet og mange arbejder frivilligt.

Ovennævnte styrker og udfordringer er også blandt de input, LAG Himmerland har fået fra afholdte møder i forbindelse med strategiskrivningen og temaerne afspejler sig i de mål og indsats, der er grundstammen i LAG Himmerlands strategi for 2023-2027.

Region Nordjylland

LAG Himmerlands to kommuner, Rebild og Mariagerfjord, ligger i Region Nordjylland.

I den regionale udviklingsstrategi (RUS) for 2020-2023 nævnes en lang række kendetegn for Nordjylland. Helt overordnet bor der ca. 590.000 borgere i regionen, der har et areal på 7.885 km² og består af 11 kommuner.

Region Nordjyllands RUS har overskriften: "Mulighedernes Nordjylland" og i vision for 2020-2023 står der, at målet er, at: *"Nordjylland i 2025 er anerkendt for sin unikke evne til at skabe bæredygtig udvikling, sammenhæng og balance i hele regionen og for i høj grad at have udnyttet globaliseringens muligheder og de regionale styrkepositioner. Nordjylland skal nå sine mål gennem internationalt udsyn, åbenhed og samarbejde og skal vise vilje til at gå nye veje og afprøve innovative idéer og løsninger til gavn for regionens borgere og virksomheder"*.

Der sættes fokus på tre indsatsområder for at nå denne vision:

- 1) Et sammenhængende Nordjylland
- 2) Et kompetent Nordjylland
- 3) Et attraktivt og bæredygtigt Nordjylland

Og de bærende principper i arbejdet med disse indsats er:

- Bæredygtig udvikling
- Sammenhæng og balance
- Globaliseringens muligheder
- Åbenhed og samarbejde
- Nytænkning

I RUS'en beskrives Himmerland som "et vigtigt selv bærende opland til Aalborg med gode bosætningskvaliteter og med en beliggenhed som selvstændig egn og samtidig bro til Østjylland. Rebild Bakker og Rold Skov er landskendte naturområder, og Mariager Fjord har store landskabsmæssige kvaliteter med selve fjorden og de tilstødende landskaber og naturområder som det centrale. Erhvervskompetencen er bygget op omkring handel og produktionserhverv, og der er tradition for handlekraftige iværksættere. Mange virksomheder er udsprunget af landbrugssektoren og har senere udviklet sig til at operere på såvel nationale som internationale markeder".

Det nævnes, at de større byer og deres opland (bl.a. landdistrikterne) supplerer hinanden ift. arbejdspladser og ind-pendling af arbejdskraft bosat i oplandet til byerne. Landdistrikterne fungerer mange steder som rekreative rammer for byboernes ferieophold og fritidsaktiviteter.

De nordjyske 'yderområder' (Thisted, Mors, Jammerbugt, Vesthimmerland, Frederikshavn og Hjørring kommuner) forventes frem mod 2025 at opleve befolkningstilbagegang, mens resten af regionens kommuner gennemsnitligt vil opleve svag fremgang. Ålborg er den store magnet og forventes de kommende år at opleve stigende indbyggertal.

Ledigheden i regionen har været faldende siden 2010, men er siden landet på ca. 4,5 % og ligger dermed over landsgennemsnittet.

Et udpluk af muligheder og udfordringer for Nordjylland jf. den regionale udviklingsstrategi 2020-2023:

Muligheder	Udfordringer
<p><u>Demografi, geografi og erhvervsstruktur:</u> Attraktive bosætningsmuligheder i yderområderne. Aalborg som regionalt lokomotiv. Fremgang i antallet af job i de fleste brancher Stor tilflytning af studerende til regionen i forbindelse med studiestart.</p> <p><u>Uddannelse og kompetencer:</u> Nordjyderne bliver stadig bedre uddannet Gode uddannelser tiltrækker mange unge studerende fra andre dele af landet og udlandet Mange unge vælger en erhvervsuddannelse – den højeste andel i landet. Mange teknisk uddannede faglærte understøtter de erhvervsmæssige styrker</p> <p><u>Klima, energi og miljø:</u> Landets største produktion af vedvarende energi baseret på mange kilder. Nordjylland er specialiseret i energiteknologier og grønne tjenester med stor forskningsmæssig viden på AAU. Indarbejde cirkulær økonomi i hele uddannelsessystemet og opbygge cirkulære kompetencer og forskningsmiljøer</p> <p><u>Natur, Kultur og rekreative formål:</u> Mange stedbundne potentialer, særegen natur og naturarv. Udvikling af lokale kulturmiljøer, både natur, fysiske rammer og kulturhistorie. • Kulturmødet Mors skaber synlighed omkring kultur og Nordjylland. • Mere samarbejde mellem kultur og fx sundhed, uddannelse, erhverv, byudvikling, landdistrikter og turisme.</p> <p><u>Yderområderne:</u> Attraktive bosætningsmuligheder. Udvikle mobilitetsudbuddet, især sammenhængen mellem bus, tog og bil. Digitale forbindelser betyder at borgere kan leve og arbejde i yderområder, og regionen har muligheder for at udvikle innovative, digitale sundhedsløsninger.</p>	<p><u>Demografi, geografi og erhvervsstruktur:</u> Ujævn befolkningsudvikling og tilbagegang i yderområderne. Aftagende indvandring og dermed også faldende tilgang af udenlandsk arbejdskraft Ledighed lidt over landsgennemsnittet Mange unge fraflyttere under eller efter endt studie. Stigende pendling øger transportbehovet.</p> <p><u>Uddannelse og kompetencer:</u> Udsigt til mangelsituation i 2025 på bl.a. faglært arbejdskraft. Mange højtuddannede flytter – specielt nyuddannede. Mange nordjyder føler ikke de har tilstrækkelige IT-færdigheder.</p> <p><u>Klima, energi og miljø:</u> Vi lever ikke op til de nuværende målsætninger for vedvarende energi. • Jordforurening truer vores grundvand, natur og sundhed. • Med øget havniveau og ekstrem nedbør kræves der tilpasning af infrastruktur, kyster, kloakker og bebyggelse. Vi bruger generelt for mange ressourcer.</p> <p><u>Natur, Kultur og rekreative formål:</u> Global konkurrence betyder at regionale særkender bliver mere vigtige. • Få job til kunstnere og kulturuddannede. • Få udøvende kunstnere, scenekunstnere, teatre og koncertsale. • Hård konkurrence om publikum og synlighed. • Ringere indkomstforhold blandt kunstnerne.</p> <p><u>Yderområderne:</u> Affolkning og aldring i yderområderne. Svært at tiltrække og fastholde arbejdskraft og arbejdspladser. Manglende bredbåndsdækning er en hæmsko for bosætning, vækst og digitale sundhedsydelse i nogle områder. Faldende befolkning reducerer grundlaget for busruter og bredbåndsdækning.</p>

De to kommuners visioner og politikker bl.a. for landdistriktsindsatsen tegner dette billede:

Rebild Kommunes vision frem mod 2035 bærer overskriften: "Sammen udvikler vi Rebild".

I visionen fremhæves tre styrkepositioner, der alle knytter sig til en af de særlige stedbundne kvaliteter i Rebild Kommune: naturen.

- Beliggenhed – naturlig adgang til fællesskaber
- Fyrtårne – et naturligt eventyr
- Potentialet – de naturlige ressourcer

Den overordnede vision danner afsæt for den udarbejdede politik for bl.a. landdistriktsområdet under overskriften: Natur, klima og balance mellem land og by.

Under visionen for "Landsbyerne og det åbne land" bliver der sat fokus på, at landsbyernes forskellighed er en styrke, der skal understøttes således, at der sikres gode levevilkår i alle landsbyer.

Fællesskaber og samarbejde i og mellem foreninger og lokalsamfund er ligeledes et fokuspunkt. Nye ideer skal hjælpe i gang og dialog mellem politikere, lokalsamfund, borgere og nedsatte råd skal sikre fælles retning i udviklingen.

De lokale samlingssteder er vigtige – så alle lokalområder skal have et sted at mødes, står der i visionen. Dette sikres både ved at give samlingsstederne økonomisk støtte, men også ved det kontinuerlige arbejde med at gøre samlingsstederne attraktive og fleksible.

Endelig er der fokus på, at den digitale og fysiske infrastruktur skal være god i landdistrikterne. Dette er helt afgørende for bosætning og erhvervsudvikling uden for centrene. Ligesom forbedrede cykelstier og nye løsninger inden for den kollektiv transport er udviklingsområder, der er vigtige for visionens målsætninger.

Mariagerfjord Kommunes vision lyder: "Her vil vi mere – og der er plads til flere".

Visionen har fokus på bosætning; fællesskab; mangfoldighed; sundhed og trivsel; børne- og ungeliv; uddannelser og erhvervsudvikling, klima og natur samt kulturelle fyrtårne.

Byrådet ønsker attraktive lokalområder, der i samspil med de fire hovedbyer, gør Mariagerfjord Kommune til et godt sted at bo, leve og arbejde.

Kommunens landdistriktsråd har formuleret deres vision således: "Vi arbejder for, at landsbyer og landområder i Mariagerfjord Kommune er attraktive og bæredygtige.

Hvilket betyder, at mennesker trives (social bæredygtighed), at mennesker har råd til at bo i landdistrikterne (økonomisk bæredygtighed) og at mennesker, der bor her, bidrager til miljø- og klimaløsninger (miljømæssig bæredygtighed)".

Der bliver i disse år udarbejdet Lokale Udviklingsplaner (LUP) i kommunens landsbyer og lokalområder – senest i 2027 skal alle kommunens 35 lokalområder have en LUS.

Øvrige fokusområder i Mariagerfjord Kommunes landdistriktspolitik er:

- Adgang til natur og landskaber
- Hurtigt bredbånd og sikkert mobilsignal
- Klog mobilitet og fleksible transportløsninger
- Den gode visuelle oplevelse i lokalområderne
- Det gode og levende mødested – og de lokale fællesskaber
- Fokusering på branding og storytelling

Kort sagt: begge kommuners visioner for fremtidens landdistrikter ligger tæt op ad LAG Himmerlands vision og målsætninger. LAG ser frem til fortsat god sparring og tæt samarbejde med kommunerne med fokus på at skabe de bedst mulige rammer for det gode liv – og arbejdsliv – i landdistrikterne.